

Аналітичний звіт за результатами КІЛЬКІСНОГО дослідження

СІЧЕНЬ
2021

ЗМІСТ

МЕТОДОЛОГІЯ ОПИТУВАННЯ.	4
---------------------------------	---

ОСНОВНІ РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ	5
---	---

РОЗДІЛ І. СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ І ПОБУТОВІ УМОВИ ПРОЖИВАННЯ РОМІВ.	11
---	----

1.1 Статевовікова структура і наявність дітей.	11
--	----

1.2 Освіта	16
----------------------	----

1.3 Основний рід занять	22
-----------------------------------	----

1.4 Розмір домогосподарства	27
---------------------------------------	----

1.5 Сімейний статус	30
-------------------------------	----

1.6 Фінансове становище родини і джерела доходів.	33
---	----

1.7 Компактність / дисперсність проживання і коло ближніх знайомих	39
---	----

1.8 Географічне розміщення	42
--------------------------------------	----

1.9 Тип житла і кількість кімнат	45
--	----

1.10 Наявність електрики, можливість прийняти душ і основне джерело води	48
---	----

РОЗДІЛ ІІ. ДОСВІД ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	54
---	----

2.1 Досвід найдовшого працевлаштування на постійній роботі і причини припинення працевлаштування	54
---	----

2.2 Особливості працевлаштування на постійній роботі і спосіб її знаходження	58
---	----

2.3 Додаткова постійна робота	61
---	----

2.4 Досвід нерегулярної роботи	62
--	----

РОЗДІЛ ІІІ. ПОШУК РОБОТИ. 65

- 3.1 Пошук роботи і причини, чому зараз не шукають 65
- 3.2 Практики пошуку роботи 75
- 3.3 Досвід складнощів з пошуком роботи 79
- 3.4 Реєстрація в Державній службі зайнятості 82
- 3.5 Підтримка в отриманні роботи / заснуванні бізнесу 86
- 3.6 Бажаний варіант зайнятості 88
- 3.7 Необхідні якості для хорошої роботи 91

РОЗДІЛ ІV. ВИПАДКИ ДИСКРИМІНАЦІЇ 99

- 4.1 Досвід окремих ситуацій під час пошуку роботи. 99
- 4.2 Досвід окремих ситуацій на роботі 103
- 4.3 Оцінка поширеності дискримінації ромів на ринку праці . 109

Генеральна сукупність:

Роми у віці 18 років і старше, які проживають компактно і дисперсно.

Метод проведення:

Переважно особисті (face-to-face інтерв'ю) за стандартизованою анкетой. У випадках, які не дозволяли застосувати цей метод з огляду на пандемію – використовувалися інші доступні методи.

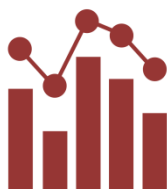
Географія і вибірка:

Вибірка охоплює 7 регіонів України, де сконцентровані представники генеральної сукупності. Завдання між регіонами розподілялося у приблизному відношенні до величини ромської громади в регіоні. Всього було опитано 1400 респондентів: Волинська – 100, Донецька – 100, Закарпатська – 400, Луганська – 100, Одеська – 400, Харківська – 150, Черкаська області – 150.

Дати польового етапу:

грудень 2020 року – січень 2021 року.

Статистична похибка:

Максимум 2.6% (при довірчій імовірності 95% і без врахування дизайн-ефекту) для вибірки в цілому (для Закарпатської / Одеської областей – 5%).

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ І ПОБУТОВІ УМОВИ ПРОЖИВАННЯ РОМІВ

- ❖ Серед респондентів-ромів співвідношення чоловіків і жінок – 49% до 51%. За віком серед респондентів-ромів кожен третій – 30.5% – у віці до 30 років і лише 9% – у віці 60 років і старше. Також серед респондентів-ромів 39% у віці 30-44 років і 22% – у віці 45-59 років. Порівняно із загальним населенням (за даними Державної служби статистики) роми значно молодші.
- ❖ Якщо за 100% брати всіх членів домогосподарств опитаних ромів (разом з респондентами), то 45% серед усіх ромів 0+ років – у віці 0-17 років, в т.ч. 20% у віці до 6 років включно, а 17% у віці 7-14 років. 70.5% домогосподарств мають дітей у віці до 15 років (з них 35% мають не менше 3 дітей такого віку). Причому, у домогосподарствах, де є діти у віці до 15 років, у 74.5% випадках доглядом за дітьми займається саме дружина і лише в 4% випадках – чоловік (ще в 21% випадках цим займаються інші родичі).
- ❖ Лише 4% респондентів-ромів мають вищу або середню спеціальну освіту. Навіть повну середню освіту мають лише 10% респондентів. **Переважна більшість респондентів-ромів – 64% – мають лише неповну середню або нижче освіти, а кожен п'ятий – 21% – узагалі не має жодної освіти. За освітою респонденти-роми значно поступаються населенню загалом, серед якого за даними опитування КМІС 68% мають вищу або середню спеціальну освіту (в т.ч. 39% мають вищу освіту), ще 23% мають повну середню освіту і лише 5% – неповну середню або нижчу освіту. Хоча і чоловіки, і жінки-роми характеризуються дуже низькою освітою, але разом з цим для жінок ситуація ще гірша: якщо серед чоловіків-ромів 17% не мають жодної освіти, то серед жінок – 25%. За віком простежується тенденція, що серед старших респондентів-ромів зростає частка осіб без освіти: якщо серед респондентів у віці 18-23 роки 4% не мають жодної освіти, то відповідна частка зростає до 48% серед респондентів у віці 60 років і старше. Утім, навіть серед наймолодших респондентів рівень освіти вкрай низький. Крім цього, серед ромів, які проживають дисперсно 8% не мають жодної освіти проти 27% серед ромів, які компактно проживають. Крім дуже низького рівня освіти, лише 16% респондентів проходили яке-небудь додаткове навчання / підготовку.**
- ❖ **Лише один з чотирьох респондентів-ромів (27%) стверджує, що їхній основний рід занять – певна робота.** Найбільше серед таких респондентів – 17% – робітників, водночас лише 4% працюють на роботі, що передбачає нефізичну працю. Ще 6% є самозайнятими або підприємцями. Серед же 71% тих, для кого основним родом занять не є робота, найбільше – 39% – це ті, хто ведуть домашнє господарство або в декретній відпустці. Безробітними себе вважають 18%, на пенсії – 11%, а ще 3% навчаються. Серед чоловіків 41% мають робочу зайнятість, у той час як серед жінок – 13% (водночас серед жінок 68% ведуть домашнє господарство). Серед тих, хто проживає дисперсно, дещо більше тих, хто має робочу зайнятість – 33% проти 23% серед тих, хто проживає компактно. Якщо дивитися на зайнятість під кутом окремих домогосподарств, то у 32% випадках немає жодного члена, який би мав «оплачувану роботу, працював як самозайнятий або вів свій бізнес».

- ❖ Кожен другий респондент-ром – 51.5% – проживає у домогосподарстві, що складається з 6 і більше членів. Ще 26% проживають у домогосподарствах з 4-5 членами, і лише 22% проживають в домогосподарствах з 1-3 членами. **Середній розмір домогосподарства – 5.7 членів.**
- ❖ Два з трьох респондентів-ромів (63%) перебувають у шлюбі, але з них 42% перебувають у незареєстрованому шлюбі. Ніколи не були в шлюбі 20%, а 15% – розлучені / роз'їхалися / удівці.
- ❖ Засамооцінкою фінансового становища родини **кожен четвертий респондент-ром (28%) перебуває за межею бідності – їхнім родинам не вистачає грошей навіть на їжу.** Ще 50% респондентів повідомили, що їхнім родинам вистає грошей лише на їжу (відповідно, **78% респондентів проживають у домогосподарствах з низьким або дуже низьким рівнем достатку**). Лише 19% мають середній рівень достатку і лише 3% – високий або дуже високий. Порівняно з родами **населення загалом характеризується значно вищим рівнем достатку:** за даними опитування КМІС лише 7% перебувають за межею бідності, а низький рівень достатку мають 37% (тобто сумарно низький або дуже низький рівень достатку мають 44%). Середній рівень достатку мають 33%, а високий / дуже високий – 16%.
- ❖ Домогосподарства ромів **отримують доходи з різних джерел, але при цьому є дві ключові групи джерел: по-перше, це власна офіційна і неофіційна діяльність домогосподарств, яка дає доходи 77% домогосподарствам.** Серед конкретних видів діяльності 29% говорять про випадкові доходи / підробітки, 23% – дохід від здачі вторинної сировини, 21% – дохід від продажу ягід, грибів, горіхів, 21% – зарплату. Інші види називалися рідше. **По-друге, це дохід за рахунок різних соціальних виплат – про це говорять 63% респондентів.** Найбільше з них – 47% – говорять про соціальну допомогу від держави. Ще 20% – про пенсію. Інші види називалися рідше.
- ❖ Переважна більшість респондентів-ромів проживають компактно з іншими родами (67%), дисперсно проживають 32%. Разом з цим, **78% респондентів-ромів стверджують, що коло їхніх ближніх знайомих обмежується винятково чи тільки родами** (в т.ч. для 33% обмежується винятково родами). Про рівну кількість ромів і не-ромів говорять 20% респондентів, і лише 1% говорить про переважання не-ромів. Хоча роми, що проживають дисперсно, також доволі обмежені в плані кола спілкування, але все одно вони дещо більш відкриті.
- ❖ Майже половина респондентів – 44% – проживають далеко від ділового центру і при цьому громадського транспорту або немає, або недостатньо, що створює серйозні обмеження для респондентів. Практично стільки ж респондентів (47%) не відчують проблем, оскільки або добре працює громадський транспорт, або вони мають власний транспорт, або взагалі живуть неподалік центру.
- ❖ Переважна більшість респондентів-ромів проживають будинках (73%), а 70% при цьому проживають у власних будинках / квартирах. Середня кількість кімнат (разом з кухнею) – 3.9. При цьому, якщо розраховувати середню кількість членів домогосподарств на 1 кімнату, то в середньому виходить 1.8 членів домогосподарства на 1 кімнату.

- ❖ Абсолютна більшість респондентів (91%) стверджують, що у них в домогосподарстві є електрика від централізованої електромережі. Утім, водночас лише 49% стверджують, що вони мають можливість у своїй оселі прийняти ванну / душ. Лише 49% респондентів мають воду, проведену прямо в будинок. Інші основні джерела води – колодязь (32%) і колонка (16%).

ДОСВІД ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- ❖ **Менше половини респондентів (42%) мали коли-небудь досвід постійної роботи**, і для половини з них (22%) найдовший такий досвід – менше року. Простежуються значні відмінності між чоловіками і жінками – якщо серед чоловіків 65% мали досвід постійної роботи, то серед жінок – лише 20%.
- ❖ **Абсолютна більшість ромів, які мали постійну роботу, – 86% – мали її як наймані працівники, але з них лише 35.5% були офіційно працевлаштовані, а 51%, натомість, працювали неофіційно.** Помічниками в сімейному бізнесі був 1% респондентів, а самозайнятими – 13%. Серед самозайнятих 37% були зайнятими у вуличній торгівлі, 24.5% – як кваліфіковані робітники, 18% – як некваліфіковані робітники. Лише 12% були зайнятими як спеціалісти і лише 4% – як власники магазинів / іншого бізнесу. У 51% самозайнятих не було найманих робітників. У 26.5% було 1-2 робітники, а ще у 20% – 3-5 найманих робітників. Найчастіше основною сферою діяльності підприємства була торгівля і ремонт автотранспорту (24%), будівництво (19%), сільське господарство (17.5%).
- ❖ **Переважна більшість респондентів на постійній роботі працювали як робітники, зокрема найчастіше (36%) мали досвід некваліфікованої праці. Ще по 21% мали досвід роботи кваліфікованими робітниками з інструментами і працівниками сфери обслуговування.** Інші посади / професії значно менш поширені: по 5-6% працювали як оператори машин, кваліфіковані робітники сільського господарства і технічні службовці, по 2-3% – як фахівці або професіонали, лише 0.5% – як керівники / менеджери. В середньому на тиждень респонденти працювали 39 годин.
- ❖ Серед шляхів знаходження роботи безумовно домінують неформальні методи, насамперед – через родичів і друзів: **половина респондентів (52%) отримали постійну роботу завдяки родичам і друзям.** Ще 19% підробляли там раніше. Інші шляхи називали не більше 9% респондентів.
- ❖ **За останні 30 днів 37% респондентів-ромів мали певну діяльність, що приносила дохід на нерегулярній основі.** В середньому за 1 тиждень на ці роботи / приробітки витрачалося близько 16 годин. Частіше нерегулярною діяльністю займалися чоловіки (45%), хоча і серед жінок кожна третя була залучена до неї (31%).

ПОШУК РОБОТИ

- ❖ **Кожен п'ятий респондент-ром (19.5%) на цей момент шукає роботу** і готовий приступити до неї впродовж 2 тижнів. Більш активно шукають роботу чоловіки – серед них 27% шукають проти 12% серед жінок.
- ❖ Найчастіше респонденти говорили, що **вони не шукають роботу, тому що вже мають роботу і не планують її змінювати** (23% зараховують цю причину до основних для себе). **На умовно другому місці в «рейтингу» причин, чому не шукають роботу – невіра, що можуть знайти роботу через те, що вони – роми** (21%). Далі йдуть декретна відпустка (16%), заборона родичів (14.5%), піклування про дітей або непрацездатних (14%), очікування початку сезону (14%), думка, що в їхньому віці важко знайти роботу (10%), серйозна хвороба (10%).
- ❖ Чоловіки і жінки приблизно однаково часто (відповідно, 20% і 21%) говорили про невіру через те, що вони – роми. Водночас, крім цього, топ-причинами для чоловіків є вже наявність роботи, очікування початку сезону робіт і (у меншій мірі) серйозна хвороба. Натомість інші топ-причини для жінок: декрет, заборона родичів (24.5% жінок, які не працюють, стверджують, що їм забороняють родичі), піклування про інших членів домогосподарства.
- ❖ Якщо говорити про в цілому досвід пошуку роботи, то **2 з 5 респондентів-ромів (41%) ніколи у своєму житті не шукали роботу**. Переважна більшість серед усіх респондентів-жінок – 62.5% – ніколи в житті не мали досвіду пошуку роботи (мали досвід – 35%). Водночас, серед чоловіків 77% мали коли-небудь досвід пошуку роботи (не мали досвіду – 18%).
- ❖ Серед респондентів, які зараз шукають роботу, **абсолютно домінує неформальний пошук через знайомих – про це повідомляють 78% тих, хто зараз шукає роботу**. Інші способи знаходження роботи називалися рідше: 29% переглядають оголошення, 22% – зверталися в державну службу зайнятості, 18% – відповідали на оголошення з пропозицією роботи, 16% – зверталися до роботодавців, 11% – розміщування оголошення. Утім, хоча окремо узяті більш формальні способи пошуку роботи значно менш поширені, ніж пошук через знайомих, але **у цілому до одного з умовно формальних методів вдаються 65% респондентів. 59% респондентів шукають роботу вже більше 3 місяців** (в т.ч. 27.5% – більше року) (серед решти: шукають до місяця – 16%, шукають 1-2 місяці – 21%). При цьому, **83% пригадують і називають щонайменше один випадок, коли вони відмовилися від роботи**. Найчастіше – 47% з цих 83% – причиною відмови називають незадовільну зарплату, ще 12.5% говорили про незручне розташування (інші причини називалися значно рідше). Четверть респондентів (28%) готові погодитися на взагалі будь-яку роботу, а 33% – на некваліфіковану працю. Ще 19% віддали б перевагу сфері обслуговування і торгівлі. Лише 15% віддали б перевагу більш кваліфікованій зайнятості. Також 83.5% шукають роботу у своєму населеному пункті, в інших населених пунктах області – 35% (в іншій області – лише 4%). На запитання про бажану місячну зарплату респонденти називали відповіді від 2500 до 30000 грн., але в середньому – 9350 грн. Загалом, 69% респондентів назвали зарплату в діапазоні 7000-12000 грн.

- ❖ Абсолютна більшість респондентів (83%), які коли-небудь шукали роботу, мають досвід складнощів. Основні складнощі, з якими зіштовхувалися респонденти: нестача добре оплачуваних вакансій (серед тих, хто мав досвід складнощів, 46% говорять про цю проблему), дискримінація за етнічною ознакою (44%), у цілому нестача вакансій (41%) і нестача знань / навичок (33%).
- ❖ Зараз зареєстровані або колись намагалися зареєструватися в Державній службі зайнятості – 21% респондентів, але з них зараз зареєстровані – 5%. Ще 11% раніше були зареєстровані, а 6% повідомляють про досвід, коли намагалися зареєструватися, але їм відмовили в постановці на облік. Респонденти, які ніколи не реєструвалися, найчастіше (36%) пояснювали це тим, що для них це не становило певної необхідності. Ще 24% говорили, що не знали про таку можливість, а 20.5% – не були впевнені, що отримають допомогу. Для 12% основною причиною була відсутність документів про освіту.
- ❖ **65% респондентів назвали принаймні один формат підтримки в отриманні роботи, якому б вони віддали перевагу.** Найбільше респондентів – 28% – говорили про професійну підготовку або перепідготовку, ще 20.5% – про консультацію в центрі зайнятості. Про освіту сказали 11% респондентів, про підтримку заснування власного бізнесу – 10%.
- ❖ Серед респондентів немає консенсусу щодо бажаного варіанту зайнятості. Найчастіше респонденти говорили або про стабільну роботу навіть з низькою зарплатою (20%), або про нерегулярну зайнятість з можливістю розпоряджатися часом (20%), або про життя на соціальну допомогу (18%). Хотіли б високого рівня життя ціною важкої праці – 13%. Ще 9% хотіли б працювати повний робочий день, навіть без свободи розпоряджатися своїм часом, а 8% віддали б перевагу вищому доходу, навіть негарантованому і нерегулярному. Якщо серед чоловіків 11% хотіли б жити на соціальну допомогу, то серед жінок – 25%.
- ❖ **Топ-якостями для хорошої роботи респонденти-роми насамперед вважають хороші спеціалізовані знання (50% зараховують цю якість до топ-важливих) і хорошу загальну освіченість (42%).** Далі йдуть комунікативні навички (29%), навички користування комп'ютером (26%), гарний зовнішній вигляд (20%), навички роботи в команді (20%). Водночас, **якщо говорити, які якості респонденти вважають в собі добре розвиненими, то змогли назвати хоча б одну – лише 52%.** Найчастіше називалися комунікативні навички (27%), гарний зовнішній вигляд (13%), навички роботи в команді (12%). А хороші спеціалізовані знання вважають добре розвиненими у себе лише 8% респондентів, хорошу загальну освіченість – лише 6.5%.
- ❖ **Серед тих, хто вважає важливою якість хороших спеціалізованих знань, лише 12% вважають, що ця якість добре у них розвинена. У випадку загальної освіченості аналогічний показник – 12%. Водночас, серед тих, хто говорить про комунікативні навички, 59% вважають їх добре розвиненими у себе. У випадку інших навичок, серед тих, хто вважає їх важливими, не більше 39% вважають їх добре розвиненими у себе.**

ВИПАДКИ ДИСКРИМІНАЦІЇ

- ❖ **Кожен четвертий респондент-ром, який коли-небудь мав досвід пошуку роботи (27%), стверджує, що під час співбесід були ситуації, коли у них уточнювали національність.**
- ❖ **Водночас, 41% респондентів, які мали коли-небудь досвід пошуку роботи, стверджують, що їм відмовляли в прийнятті на роботу через їхню національність.** Серед таких респондентів 62% вважають так, тому що у них склалося таке враження. Ще 43% говорять, що їм про це повідомив роботодавець / його представники, а 11% – що їм про це повідомили в агенції з найму персоналу.
- ❖ **Серед тих, хто коли-небудь мав досвід роботи в колективі, 70% мали такі ситуації як насторожене або прискіпливе ставлення, суперечки, призначення нижчої зарплати, ніж колегами тощо.** Водночас, серед тих, хто мав досвід таких ситуацій, 86.5% стверджують, що принаймні деякі з них були через національність. У перерахунку, **серед тих, хто коли-небудь працював у колективі, 61% мали досвід упереджених / конфліктних / проблемних ситуацій через свою національність.**
- ❖ **Крім розглянутих вище ситуацій, 9% тих, хто коли-небудь працювали в колективі, приховували на роботі, що є ромом, 35% – мали суперечки через національність, що призводило до звільнення, а 48% – погоджувалися на гірші умови праці. Більше половини респондентів-ромів, які працювали коли-небудь в колективі (56%), мали досвід приховування національності / звільнення через неї / погодження на гірші умови.**
- ❖ **80% респондентів вважають, що на ринку праці в Україні дискримінація ромів є поширеною, вважають, що непоширена – лише 7%. Серед тих, хто бачить дискримінацію на ринку праці, переважна більшість вважає, що дискримінація поширена на всіх рівнях: від 63% у випадку Державної служби зайнятості до 87% у випадку безпосереднього керівництва.**

РОЗДІЛ І. СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНИЙ ПРОФІЛЬ І ПОБУТОВІ УМОВИ ПРОЖИВАННЯ РОМІВ

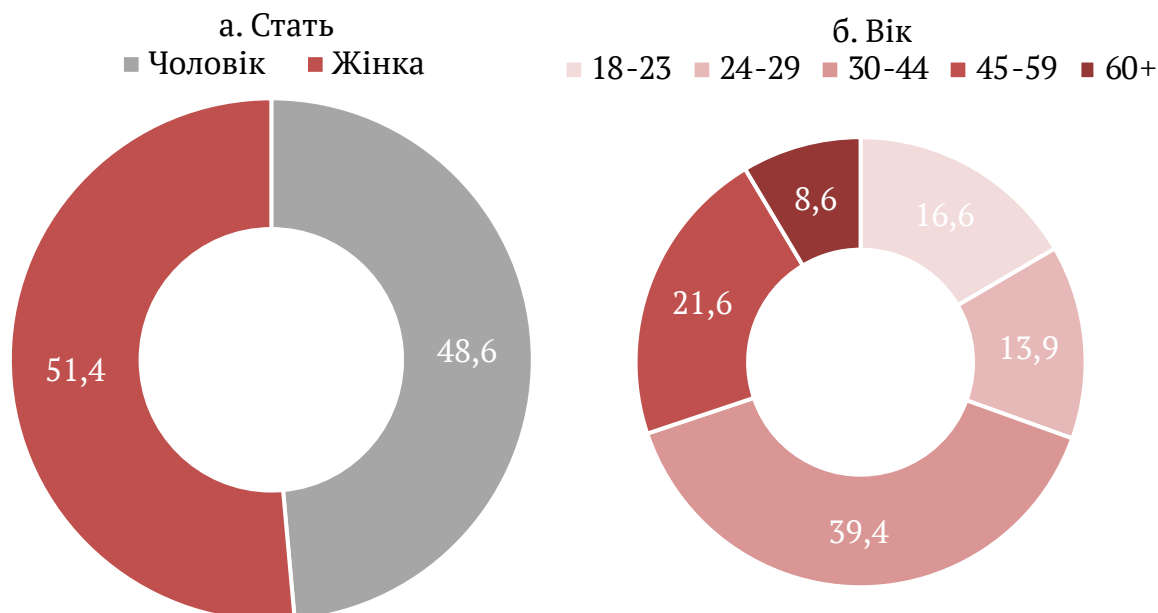
1.1 Статевовікова структура і наявність дітей

Серед респондентів-ромів майже паритетне співвідношення чоловіків і жінок – 49% до 51%, що майже відповідає співвідношенню чоловіків і жінок серед населення загалом – 46% до 54% (Діаграма 1.1.1а-б).

Водночас, **за віком роми значно молодші за населення загалом¹**: серед респондентів-ромів кожен третій – 30.5% – у віці до 30 років, у той час як аналогічна частка для населення загалом майже вдвічі менша – 17%. Натомість, якщо серед респондентів-ромів 9% у віці 60 років, то серед населення загалом утричі більше – 28%. Також серед респондентів-ромів 39% у віці 30-44 років (проти 30% серед населення загалом) і 22% – у віці 45-59 років (проти 25%).

Діаграма 1.1.1а-б

Стать і вік респондентів
(% серед усіх респондентів, n=1400)

¹ Для порівняння бралися дані Державної служби статистики на 1 січня 2020 року для 7 областей. Причому, для забезпечення порівнюваності регіональних структур для розрахунку даних для населення загалом кожній області давалася «вага» відповідно до «ваги» областей у вибірці опитування ромів, тому порівняння є індикативним.

В Таблиці 1.1.1а-б статевовікова структура наводиться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими ромами.

Таблиця 1.1.1а-б

Стать і вік респондентів
(% серед усіх респондентів)

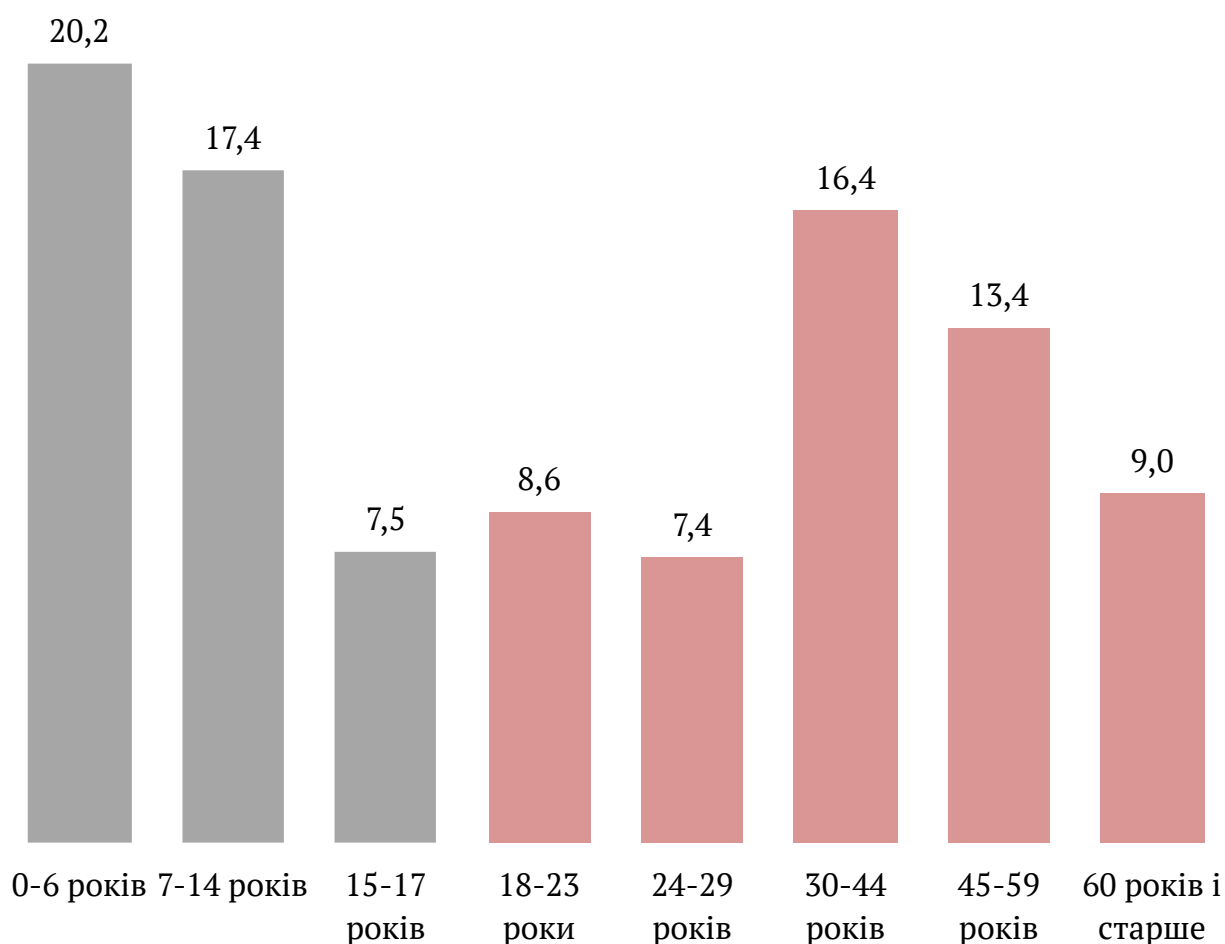
100% у рядку	а. Стать		б. Вік				
	Чоловік	Жінка	18-23	24-29	30-44	45-59	60+
Проживання:							
Компактне (n=942)	48.2	51.8	13.6	13.9	38.4	24.4	9.7
Дисперсне (n=444)	49.1	50.9	22.5	14.4	40.5	16.0	6.5
Регіон:							
Волинська (n=100)	35.0	65.0	20.0	16.0	43.0	19.0	2.0
Донецька (n=100)	47.0	53.0	21.0	18.0	35.0	23.0	3.0
Закарпатська (n=400)	50.0	50.0	15.0	19.0	37.3	22.0	6.8
Луганська (n=100)	50.0	50.0	11.0	16.0	32.0	31.0	10.0
Одеська (n=400)	49.5	50.5	23.8	12.3	35.5	17.0	11.5
Харківська (n=150)	49.3	50.7	16.0	6.7	34.0	24.7	18.7
Черкаська (n=150)	50.7	49.3	0.7	6.7	66.0	24.0	2.7

Під час опитування респонденти розказували про віковий склад усіх членів свого домогосподарства. Відповідно до отриманих результатів, **45% серед усіх ромів 0+ років – у віці 0-17 років**, в т.ч. 20% у віці до 6 років включно, а 17% у віці 7-14 років (діаграма 1.1.2).

Діаграма 1.1.2

Скажіть, будь ласка, скільки з названої вами загальної кількості членів домогосподарства є особами у віці ... ?

(% серед усіх членів у віці 0 років і старше всіх домогосподарств, n=7994)

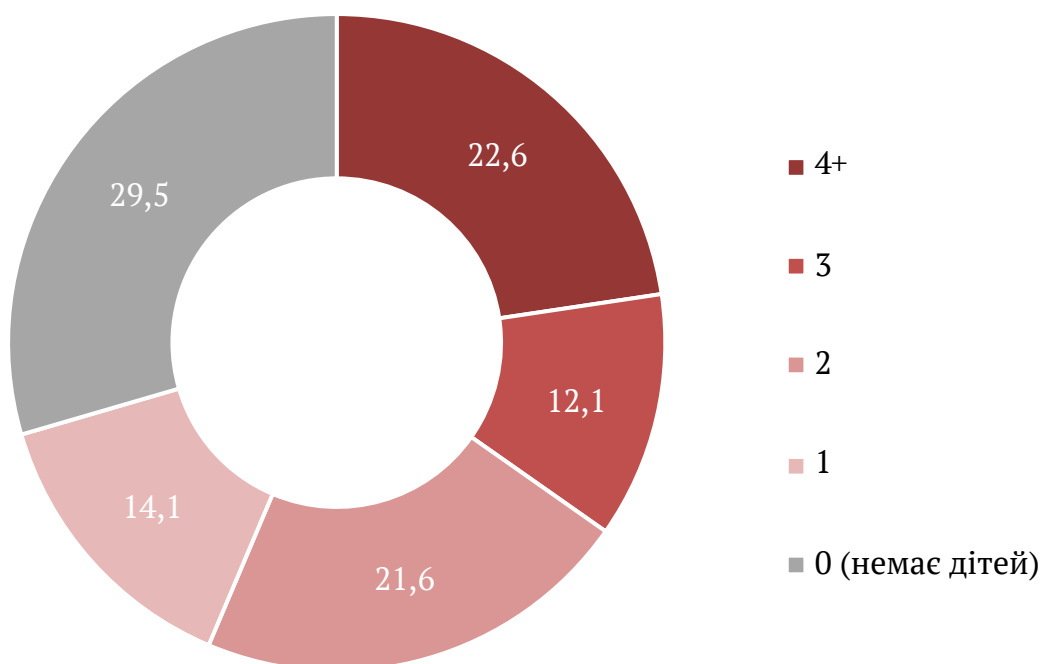

Якщо дивитися на результати під кутом наявності в домогосподарствах ромів дітей у віці до 15 років, то в 70.5% домогосподарствах є діти такого віку (Діаграма 1.1.3). Причому, у третині домогосподарств – 35% – таких дітей не менше 3.

Діаграма 1.1.3

Наявність дітей у віці 0-14 років у домогосподарствах ромів

(% домогосподарств, які мають відповідну кількість дітей, n=1400)

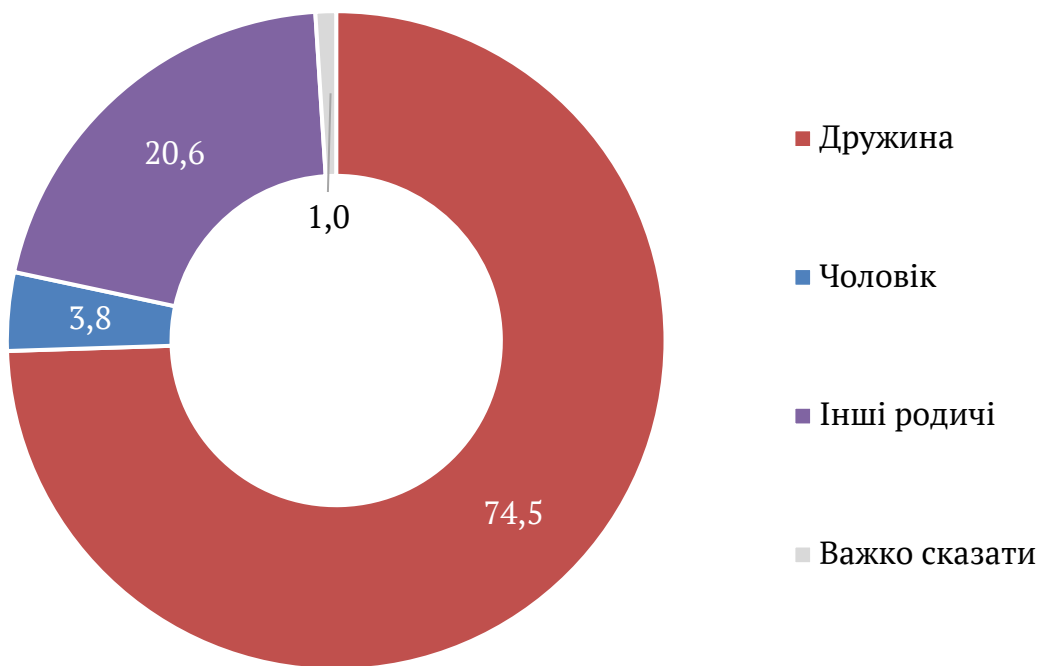

Причому, у домогосподарствах, де є діти у віці до 15 років, у 74.5% випадках доглядом за дітьми займається саме дружина і лише в 4% випадках – чоловік (ще в 21% випадках цим займаються інші родичі) (Діаграма 1.1.4).

Діаграма 1.1.4

Хто найбільше часу приділяє догляду за дітьми в вашій родині?

(% серед респондентів, які проживають в домогосподарствах, де є діти у віці до 15 років, n=988)

1.2 Освіта

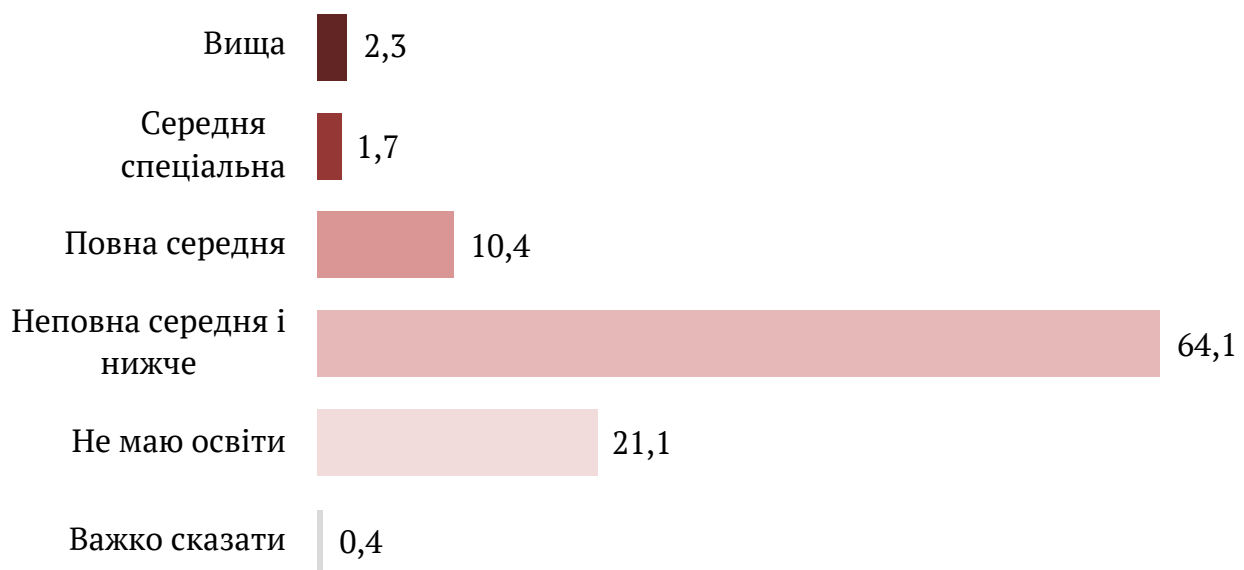
Лише 4% респондентів-ромів мають вищу або середню спеціальну освіту (Діаграма 1.2.1). Навіть повну середню освіту мають лише 10% респондентів (це при тому, що опитуванню підлягали лише респонденти у віці від 18 років, тобто на момент опитування звичайна школа мала бути завершеною). **Переважає більшість респондентів-ромів – 64% – мають лише неповну середню або нижчу освіту, а кожен п'ятий – 21% – узагалі не має жодної освіти.** Серед респондентів, які мають принаймні певну освіту, 97% отримали її за денною формою навчання.

За освітою респонденти-роми значно поступають населенню загалом², серед якого 68% мають вищу або середню спеціальну освіту (в т.ч. 39% мають вищу освіту), ще 23% мають повну середню освіту і лише 5% – неповну середню або нижчу освіту. Практично ніхто серед населення загалом не має жодної освіти.

Діаграма 1.2.1

Який найвищий рівень освіти Ви одержали?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

² Для порівняння бралися дані опитування КМІС у грудні 2020 року для 7 областей. Причому, для забезпечення порівнюваності регіональних структур для розрахунку даних для населення загалом кожній області давалася «вага» відповідно до «ваги» областей у вибірці опитування ромів, тому порівняння є індикативним.

В Таблиці 1.2.1 рівень розглядається у гендерному і віковому вимірах. Хоча і чоловіки, і жінки-роми характеризуються дуже низькою освітою, але разом з цим для жінок ситуація ще гірша: якщо серед чоловіків-ромів 17% не мають жодної освіти, то серед жінок – 25%.

За віком простежується тенденція, що серед старших респондентів-ромів зростає частка осіб без освіти: якщо серед респондентів у віці 18-23 роки 4% не мають жодної освіти, то відповідна частка зростає до 48% серед респондентів у віці 60 років і старше. Утім, навіть серед наймолодших респондентів рівень освіти вкрай низький: серед осіб у віці 18-23 роки 66% мають неповну середню освіту і нижче, а 22% – повну середню освіту (і лише 7% мають середню спеціальну або вищу освіту). Серед респондентів у віці 24-29 років, відповідно, 64% і 11% мають неповне середню / нижчу освіту та повну середню освіту (і також лише 7% мають середню спеціальну або вищу освіту).

Таблиця 1.2.1

Який найвищий рівень освіти Ви одержали?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Вища	Середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня / нижча	Немає освіти	Важко сказати
Стать:						
Чоловік (n=680)	2.8	1.8	11.0	67.2	16.6	0.6
Жінка (n=720)	1.8	1.7	9.7	61.1	25.4	0.3
Вік:						
18-23 роки (n=232)	5.2	2.2	22.4	65.9	4.3	0.0
24-29 років (n=195)	6.2	0.5	10.8	63.6	19.0	0.0
30-44 років (n=551)	0.9	2.2	8.5	70.1	17.4	0.9
45-59 років (n=302)	1.0	1.3	7.3	58.6	31.5	0.3
60+ років (n=120)	0.0	1.7	2.5	47.5	48.3	0.0

В Таблиці 1.2.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими ромами. Хоча і серед ромів, які компактно проживають, і серед ромів, які проживають дисперсно, освіта дуже низька, але все-таки серед ромів, які проживають дисперсно ситуація трохи краща: серед них 8% не мають жодної освіти проти 27% серед ромів, які компактно проживають.

Таблиця 1.2.2

Який найвищий рівень освіти Ви одержали?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Вища	Середня спеціальна	Повна середня	Неповна середня / нижча	Немає освіти	Важко сказати
Проживання:						
Компактне (n=942)	1.2	1.2	8.3	62.0	27.2	0.2
Дисперсне (n=444)	4.7	2.9	14.2	69.1	8.3	0.7
Регіон:						
Волинська (n=100)	2.0	2.0	5.0	64.0	22.0	5.0
Донецька (n=100)	5.0	4.0	33.0	40.0	17.0	1.0
Закарпатська (n=400)	0.0	0.0	1.3	58.5	40.3	0.0
Луганська (n=100)	3.0	2.0	4.0	90.0	1.0	0.0
Одеська (n=400)	4.0	2.0	17.0	68.0	9.0	0.0
Харківська (n=150)	2.7	4.0	12.0	66.0	15.3	0.0
Черкаська (n=150)	1.3	1.3	8.0	65.3	24.0	0.0

Крім дуже низького рівня освіти, **лише 16% респондентів проходили яке-небудь додаткове навчання / підготовку**, найчастіше – стажування у роботодавця (8%) і навчання професійним навичкам (7%) (Діаграма 1.2.2).

Діаграма 1.2.2

Чи проходили ви яке-небудь додаткове навчання/підготовку?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

У цьому вимірі також ще гірша ситуація простежується у випадку жінок (лише 10% проходили додаткове навчання / підготовку проти 23% серед чоловіків) і більш старших респондентів (якщо серед осіб у віці 18-23 роки 24% проходили додаткове навчання / підготовку, то далі показник знижується і сягає лише 1% серед осіб у віці 60 років і старше).

Таблиця 1.2.3

Чи проходили ви яке-небудь додаткове навчання/підготовку?

(% серед усіх респондентів)

% у рядку	Респондент міг обрати декілька відповідей								
	Проходили навчання, в т.ч.:	Стажування у роботодавця	Навчання професійним навичкам	Навчання м'яким навичкам (комунікаційні, продажі тощо)	Курси іноземної мови	Комп'ютерні курси	Курси із започаткування власної справи/бізнесу	Не проходили/ла навчання	Важко сказати
Стать:									
Чоловік (n=680)	23.4	12.4	10.9	0.6	0.9	0.9	0.4	73.5	3.1
Жінка (n=720)	9.6	3.9	3.1	1.3	0.8	0.7	0.3	87.2	3.2
Вік:									
18-23 роки (n=232)	23.7	10.8	7.3	0.9	3.0	2.2	0.4	72.0	4.3
24-29 років (n=195)	21.5	13.3	5.6	0.5	2.1	1.0	0.0	76.4	2.1
30-44 років (n=551)	18.3	8.2	9.4	1.5	0.2	0.4	0.5	78.0	3.6
45-59 років (n=302)	9.6	5.0	5.3	0.7	0.0	0.7	0.3	88.4	2.0
60+ років (n=120)	0.8	0.8	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	95.8	3.3

В Таблиці 1.2.4 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими ромами. Як і у випадку загалом рівня освіти, серед ромів, які проживають дисперсно, ситуація трохи краща: серед них 24% проходили додаткове навчання / підготовку проти 13% серед ромів, які компактно проживають.

Таблиця 1.2.4

Чи проходили ви яке-небудь додаткове навчання/підготовку?

(% серед усіх респондентів)

% у рядку Респондент міг обрати декілька відповідей	Проходили навчання, в т.ч.:	Стажування у роботодавця	Навчання професійним навичкам	Навчання м'яким навичкам (комунікаційні, продажі тощо)	Курси іноземної мови	Комп'ютерні курси	Курси із започаткування власної справи/бізнесу	Не проходили/ла навчання	Важко сказати
Проживання:									
Компактне (n=942)	12.6	7.5	5.6	0.3	0.1	0.5	0.2	84.8	2.5
Дисперсне (n=444)	24.1	9.0	9.5	2.3	2.5	1.4	0.7	71.4	4.5
Регіон:									
Волинська (n=100)	30.0	4.0	22.0	2.0	0.0	3.0	0.0	53.0	17.0
Донецька (n=100)	4.0	2.0	2.0	0.0	0.0	0.0	0.0	91.0	5.0
Закарпатська (n=400)	15.0	14.3	0.0	0.0	0.0	0.3	0.5	85.0	0.0
Луганська (n=100)	4.0	1.0	3.0	0.0	0.0	0.0	0.0	87.0	9.0
Одеська (n=400)	14.5	5.0	4.3	2.0	2.8	1.3	0.3	83.0	2.5
Харківська (n=150)	22.0	7.3	14.0	2.0	0.7	0.0	0.7	76.7	1.3
Черкаська (n=150)	26.0	11.3	20.7	0.0	0.0	1.3	0.7	73.3	0.7

1.3 Основний рід занять

Попри те що абсолютна більшість респондентів-ромів – у працездатному віці, **лише один з чотирьох (27%) стверджує, що їхній основний рід занять – певна робота** (Діаграма 1.3.1). Найбільше серед таких респондентів – 17% – робітників, водночас лише 4% працюють на роботі, що передбачає нефізичну працю. Ще 6% є самозайнятими або підприємцями.

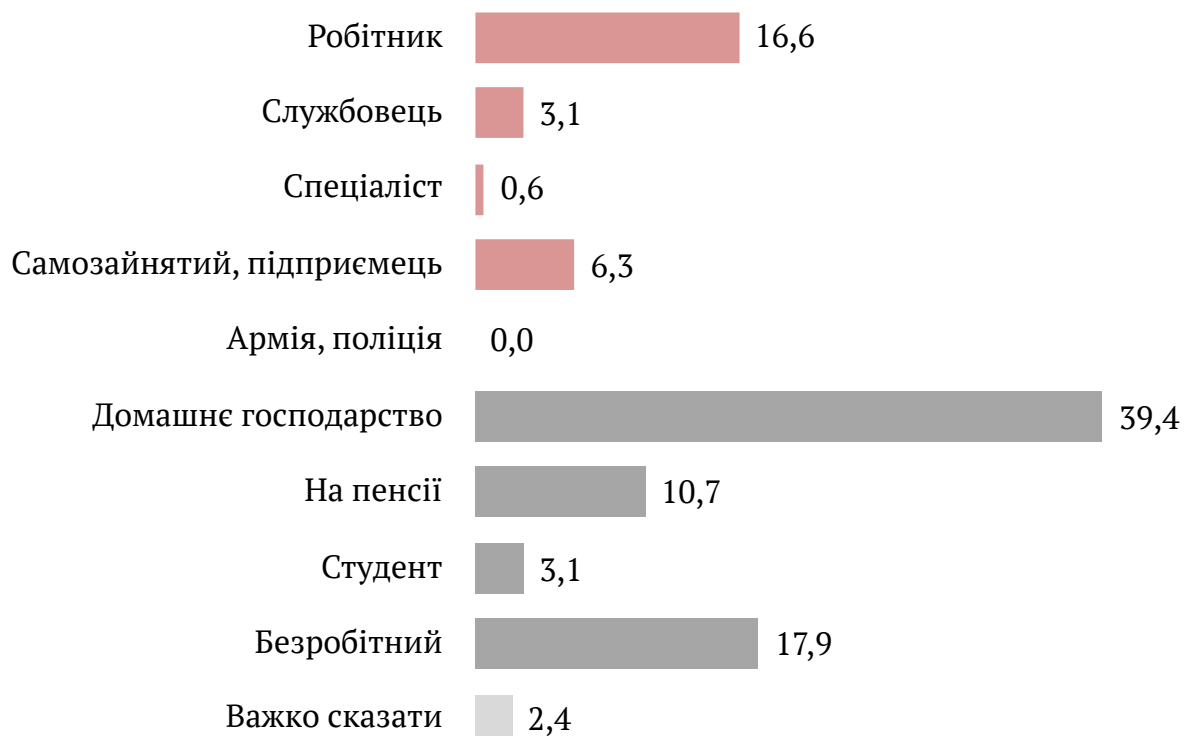
Серед же 71% тих, для кого основним родом занять не є робота, найбільше – 39% – це ті, хто ведуть домашнє господарство або в декретній відпустці. Безробітними себе вважають 18%, на пенсії – 11%, а ще 3% навчаються.

Водночас, серед населення загалом³, при більш старшому віці, 47% вважають своїм основним родом занять певну роботу (і серед них 24% є службовцями або спеціалістами, 5% – самозайнятими / підприємцями, а 16% – робітниками). Серед 49% тих, хто не працює, 13.5% займаються домашнім господарством, 5% є безробітними, 28% перебувають на пенсії, а 3% навчаються.

Діаграма 1.3.1

Який Ваш основний рід занять?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

3 Те саме, що і п.1.2.

В Таблиці 1.3.1 дані про основний рід занять розглядаються у гендерному і віковому вимірах. Знову простежується значний гендерний розрив: серед чоловіків 41% мають певну роботу, у той час як серед жінок – 13% (водночас серед жінок 68% ведуть домашнє господарство).

За віком у цьому випадку варіативність менша: для респондентів у віці 18-59 років 23-33% мають робочу зайнятість. Вирізняють лише особи у віці 60 років і старше, серед яких лише 3% мають робочу зайнятість (а 82.5% перебувають на пенсії).

Таблиця 1.3.1

Який Ваш основний рід занять?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Робітник	Службовець	Спеціаліст	Самозайнятий, підприємець	Армія, поліція	Домашнє господарство	На пенсії	Студент	Безробітний	Важко сказати
Стать:										
Чоловік (n=680)	28.5	4.3	0.7	7.8	0.0	9.0	14.0	3.5	30.1	2.1
Жінка (n=720)	5.3	1.9	0.6	4.9	0.0	68.2	7.6	2.6	6.3	2.6
Вік:										
18-23 роки (n=232)	16.8	3.0	0.9	2.6	0.0	33.2	1.3	16.4	22.8	3.0
24-29 років (n=195)	15.4	4.1	1.0	9.2	0.0	50.3	1.0	2.1	15.4	1.5
30-44 років (n=551)	22.3	3.4	0.4	7.3	0.0	42.8	2.2	0.2	18.9	2.5
45-59 років (n=302)	13.2	2.6	1.0	7.0	0.0	42.4	11.3	0.0	20.5	2.0
60+ років (n=120)	0.0	0.8	0.0	2.5	0.0	10.8	82.5	0.0	0.8	2.5

В Таблиці 1.3.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими ромами. Серед тих, хто проживає дисперсно, дещо більше тих, хто має робочу зайнятість – 33% проти 23% серед тих, хто проживає компактно.

Таблиця 1.3.2

Який Ваш основний рід занять?

(% серед усіх респондентів)

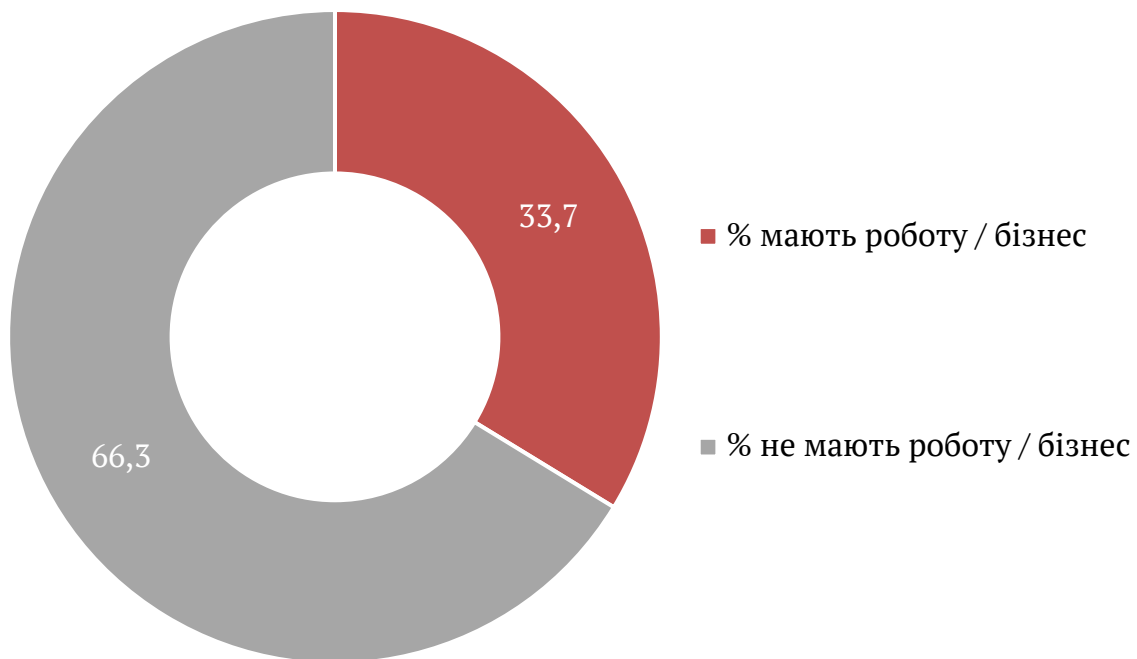
100% у рядку	Робітник	Службовець	Спеціаліст	Самозайнятий, підприємець	Армія, поліція	Домашнє господарство	На пенсії	Студент	Безробітний	Важко сказати
Проживання:										
Компактне (n=942)	16.5	2.8	0.3	3.7	0.0	42.1	13.1	1.4	18.0	2.1
Дисперсне (n=444)	16.4	3.6	1.4	11.9	0.0	34.7	6.1	6.5	17.3	2.0
Регіон:										
Волинська (n=100)	12.0	1.0	1.0	12.0	0.0	32.0	2.0	0.0	17.0	23.0
Донецька (n=100)	13.0	4.0	1.0	3.0	0.0	48.0	4.0	5.0	18.0	4.0
Закарпатська (n=400)	19.0	0.8	0.3	3.0	0.0	42.0	12.0	0.3	22.8	0.0
Луганська (n=100)	2.0	3.0	0.0	3.0	0.0	43.0	24.0	1.0	21.0	3.0
Одеська (n=400)	24.3	3.0	1.0	8.8	0.0	34.3	11.8	7.5	9.3	0.3
Харківська (n=150)	18.0	3.3	1.3	0.7	0.0	32.7	16.0	4.0	23.3	0.7
Черкаська (n=150)	3.3	10.0	0.0	14.7	0.0	50.0	0.7	0.0	20.7	0.7

Водночас, в рамках опитування респонденти мали відповісти на запитання, скільки всього членів їхнього домогосподарства «мають оплачувану роботу, працюють як самозайняті або ведуть свій бізнес». Якщо поділити сумарну кількість таких членів домогосподарств респондентів на всіх членів домогосподарств у віці від 15 років, тоді вийде, що **34% мають «оплачувану роботу, працюють як самозайняті або ведуть свій бізнес».**

Діаграма 1.3.2

Скільки людей у домогосподарстві мають оплачувану роботу, працюють як самозайняті або ведуть свій бізнес?

(% серед усіх членів у віці 15 років і старше всіх домогосподарств, n=4984)

Якщо дивитися на зайнятість під кутом окремих домогосподарств, то у 32% випадках немає жодного члена, який би мав «оплачувану роботу, працював як самозайнятий або вів свій бізнес» (Діаграма 1.3.3).

Діаграма 1.3.3

Скільки людей у домогосподарстві мають оплачувану роботу, працюють як самозайняті або ведуть свій бізнес?

(% домогосподарств, які мають членів, які працюють, n=1400)

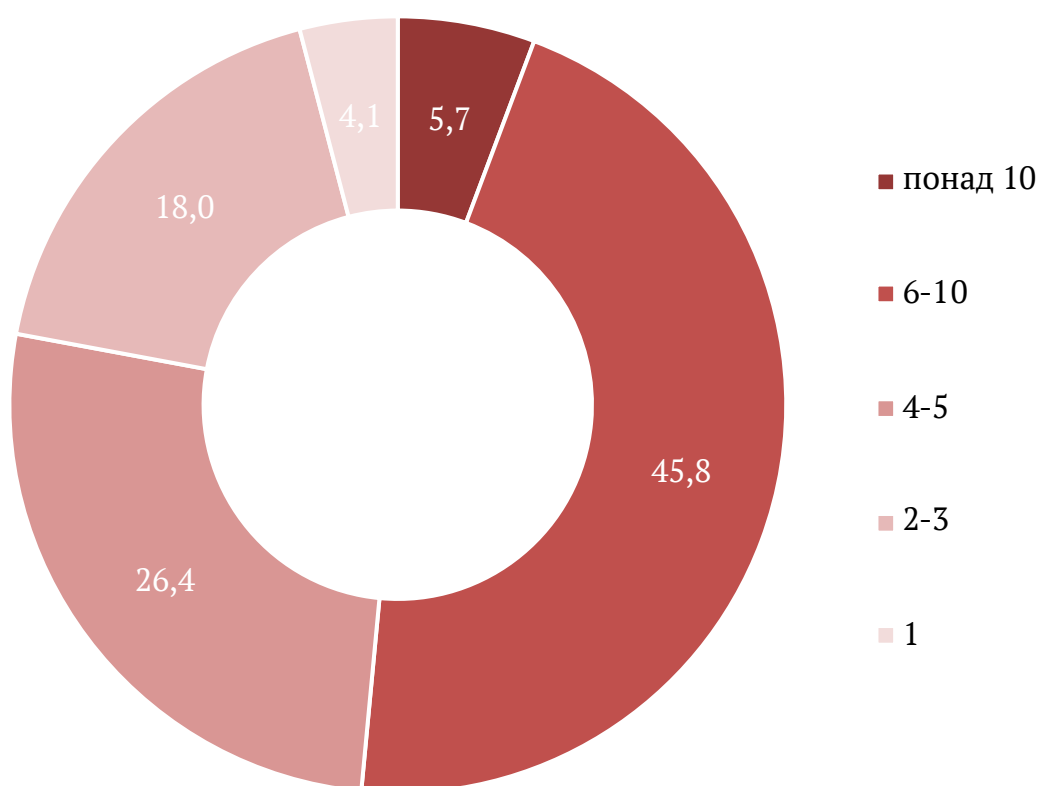
1.4 Розмір домогосподарства

Кожен другий респондент-ром – 51.5% – проживає у домогосподарстві, що складається з 6 і більше членів (Діаграма 1.4.1). Ще 26% проживають у домогосподарствах з 4-5 членами, і лише 22% проживають в домогосподарствах з 1-3 членами. **Середній розмір домогосподарства – 5.7 членів.**

Діаграма 1.4.1

Скільки людей проживає разом з вами в домогосподарстві (з ким живете під одним дахом)? Також врахуйте себе в цю кількість.

(% серед усіх респондентів, n=1400)

В Таблиці 1.4.1 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 1.4.1

Скільки людей проживає разом з вами в домогосподарстві (з ким живете під одним дахом)? Також врахуйте себе в цю кількість.

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	1	2-3	4-5	6-10	Понад 10	Середній розмір
Стать:						
Чоловік (n=680)	6.3	15.7	27.8	44.0	6.2	5.7
Жінка (n=720)	1.9	20.1	25.1	47.5	5.3	5.7
Вік:						
18-23 роки (n=232)	1.7	26.7	37.1	33.6	0.9	4.7
24-29 років (n=195)	2.6	17.4	27.7	48.7	3.6	5.7
30-44 років (n=551)	1.5	8.0	26.1	56.1	8.3	6.6
45-59 років (n=302)	7.6	22.8	22.8	38.7	7.9	5.5
60+ років (n=120)	14.2	35.8	14.2	35.0	0.8	4.5

В Таблиці 1.4.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими родами.

Таблиця 1.4.2

Скільки людей проживає разом з вами в домогосподарстві (з ким живе під одним дахом)? Також враховуйте себе в цю кількість.

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	1	2-3	4-5	6-10	Понад 10	Середній розмір
Проживання:						
Компактне (n=942)	5.0	16.7	23.6	47.8	7.0	5.9
Дисперсне (n=444)	2.3	20.9	32.9	41.0	2.9	5.3
Регіон:						
Волинська (n=100)	1.0	32.0	41.0	26.0	0.0	4.6
Донецька (n=100)	0.0	29.0	43.0	28.0	0.0	4.4
Закарпатська (n=400)	6.0	7.5	15.8	56.0	14.8	6.9
Луганська (n=100)	21.0	53.0	23.0	3.0	0.0	2.8
Одеська (n=400)	1.3	22.3	33.0	39.5	4.0	5.4
Харківська (n=150)	4.0	7.3	24.0	62.7	2.0	6.3
Черкаська (n=150)	0.0	5.3	21.3	72.0	1.3	6.3

1.5 Сімейний статус

З одного боку, два з трьох респондентів-ромів (63%) перебувають у шлюбі, але, з іншого боку, з них 42% перебувають у незареєстрованому шлюбі (Діаграма 1.5.1). Ніколи не були в шлюбі 20%, а 15% – розлучені / роз'їхалися / удівці.

Діаграма 1.5.1

Скажіть, будь ласка, Ваш сімейний стан?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

В Таблиці 1.5.1 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 1.5.1

Скажіть, будь ласка, Ваш сімейний стан?
(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Ніколи не були в шлюбі	Офіційний шлюб	Громадянський шлюб	Розлучені офіційно	Розійшлися	Проживаємо окремо	Удівець	Важко сказати
Стать:								
Чоловік (n=680)	23.2	22.6	41.0	2.6	1.6	0.4	7.9	0.4
Жінка (n=720)	17.8	19.4	43.8	4.9	3.1	1.1	9.0	1.0
Вік:								
18-23 роки (n=232)	65.5	9.9	22.0	0.0	0.4	0.9	0.0	1.3
24-29 років (n=195)	17.9	25.1	47.7	6.2	1.0	0.5	1.0	0.5
30-44 років (n=551)	11.8	21.4	57.0	3.6	2.5	0.4	2.5	0.7
45-59 років (n=302)	10.9	23.2	36.8	6.6	5.0	1.0	15.9	0.7
60+ років (n=120)	0.8	28.3	20.8	0.8	0.8	2.5	45.8	0.0

В Таблиці 1.5.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими родами.

Таблиця 1.5.2

Скажіть, будь ласка, Ваш сімейний стан?
(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Ніколи не були в шлюбі	Офіційний шлюб	Громадянський шлюб	Розлучені офіційно	Розійшлися	Проживаємо окремо	Удівець	Важко сказати
Проживання:								
Компактне (n=942)	18.2	19.4	46.0	4.2	1.7	0.7	9.4	0.3
Дисперсне (n=444)	24.5	24.1	35.6	2.9	3.8	0.9	6.5	1.6
Регіон:								
Волинська (n=100)	39.0	8.0	32.0	7.0	0.0	1.0	6.0	7.0
Донецька (n=100)	45.0	21.0	25.0	0.0	3.0	1.0	4.0	1.0
Закарпатська (n=400)	8.0	7.8	58.5	7.8	1.5	1.0	15.5	0.0
Луганська (n=100)	61.0	13.0	18.0	2.0	0.0	0.0	4.0	2.0
Одеська (n=400)	22.3	33.0	28.3	1.8	5.5	1.3	8.0	0.0
Харківська (n=150)	12.0	48.0	28.0	4.0	0.7	0.0	7.3	0.0
Черкаська (n=150)	1.3	11.3	86.7	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0

1.6 Фінансове становище родини і джерела доходів

За самооцінкою фінансового становища родини **кожен четвертий респондент-ром (28%) перебуває за межею бідності** – їхнім родинам не вистачає грошей **навіть на їжу** (Діаграма 1.6.1). Ще 50% респондентів повідомили, що їхнім родинам вистає грошей лише на їжу (відповідно, **78% респондентів проживають у домогосподарствах з низьким або дуже низьким рівнем достатку**). Лише 19% мають середній рівень достатку і лише 3% – високий або дуже високий.

Порівняно з ромами **населення загалом характеризується значно вищим рівнем достатку**⁴: лише 7% перебувають за межею бідності, а низький рівень достатку мають 37% (тобто сумарно низький або дуже низький рівень достатку мають 44%). Середній рівень достатку мають 33%, а високий / дуже високий – 16%.

Діаграма 1.6.1

Яке з цих тверджень найточніше відповідає фінансовому становищу Вашої сім'ї?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

4 Те саме, що і п.1.2.

В Таблиці 1.6.1 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 1.6.1

Яке з цих тверджень найточніше відповідає фінансовому становищу Вашої сім'ї?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Дуже низьке	Низьке	Середнє	Високе / Дуже високе	Важко сказати
Стать:					
Чоловік (n=680)	22.8	54.4	19.1	2.9	0.7
Жінка (n=720)	33.5	45.7	18.3	2.2	0.3
Вік:					
18-23 роки (n=232)	24.6	50.4	20.3	3.9	0.9
24-29 років (n=195)	33.3	45.6	17.9	2.1	1.0
30-44 років (n=551)	26.5	54.1	17.1	2.2	0.2
45-59 років (n=302)	29.1	48.3	19.2	2.6	0.7
60+ років (n=120)	33.3	40.8	23.3	2.5	0.0

В Таблиці 1.6.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими родами. Респонденти, які проживають компактно, характеризуються нижчим рівнем достатку.

Таблиця 1.5.2

Яке з цих тверджень найточніше відповідає фінансовому становищу Вашої сім'ї?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Дуже низьке	Низьке	Середнє	Високе / Дуже високе	Важко сказати
Проживання:					
Компактне (n=942)	32.7	51.1	13.7	2.1	0.4
Дисперсне (n=444)	18.9	47.5	29.7	3.6	0.2
Регіон:					
Волинська (n=100)	48.0	31.0	14.0	6.0	1.0
Донецька (n=100)	42.0	48.0	9.0	0.0	1.0
Закарпатська (n=400)	51.0	42.0	6.8	0.0	0.3
Луганська (n=100)	51.0	40.0	9.0	0.0	0.0
Одеська (n=400)	9.5	63.3	24.3	2.8	0.3
Харківська (n=150)	2.0	41.3	42.0	12.7	2.0
Черкаська (n=150)	6.7	64.7	28.7	0.0	0.0

Домогосподарства ромів отримують доходи з різних джерел, але при цьому є дві ключові групи джерел: **по-перше, це власна офіційна і неофіційна діяльність домогосподарств, яка дає доходи 77% домогосподарствам** (Таблиця 1.5.3). Серед конкретних видів діяльності 29% говорять про випадкові доходи / підробітки, 23% – дохід від здачі вторинної сировини, 21% – дохід від продажу ягід, грибів, горіхів, 21% – зарплату. Інші види називалися рідше.

По-друге, це дохід за рахунок різних соціальних виплати – про це говорять 63% респондентів. Найбільше з них – 47% – говорять про соціальну допомогу від держави. Ще 20% – про пенсію. Інші види називалися рідше.

Існують і інші джерела доходів, але вони менш поширені.

Таблиця 1.5.3

За останній місяць, які були основні джерела грошових надходжень / доходів для утримання Вашої родини? / Які були основні джерела грошових надходжень / доходів для утримання Вашої родини у 2019 році?

(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику	2019 рік	Останній місяць
Респондент міг обрати не більше 3-х відповідей		
Власна діяльність домогосподарства:	73.1	76.6
Випадкові доходи, неофіційний підробіток / «халтурка»	25.6	28.9
Дохід від здачі самостійно зібраної вторинної сировини	22.5	22.7
Дохід від продажу самостійно зібраних ягід, грибів, горіхів тощо	21.2	21.4
Зарплата	18.4	21.1
Дохід від продажу самостійно вирощених с/г продуктів або вироблених в домогосподарстві виробів	10.7	10.3
Вулична торгівля	4.4	4.6
Дохід від підприємницької діяльності	2.4	2.6
Соціальні виплати:	59.6	63.0
Соціальна допомога від держави	44.3	46.8
Пенсія	19.0	19.8
Гроші від громадських організацій	7.6	8.4
Стипендія	1.1	1.3
Інше:	14.3	16.6
Милостиня	9.6	11.0
Позичали кошти у друзів, знайомих чи неофіційних кредиторів	4.4	4.1
Продаж власного майна	0.7	1.6
Кредит/и в офіційній фінансовій установі	0.3	0.6
Допомога родичів / друзів:	7.6	8.3
Допомога, подарунки від родини / родичів	5.8	6.1
Грошові перекази від членів родини/ родичів	1.9	2.3
Заощадження:	1.1	0.9
Заощадження	1.1	0.9
Немає джерела грошей	2.6	3.1
Відмова	4.9	3.2

В Таблиці 1.5.4 наведені поточні джерела доходів у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 1.5.4

За останній місяць, які були основні джерела грошових надходжень / доходів для утримання Вашої родини?

(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику Респондент міг обрати не більше 3-х відповідей	Стать:		Вік:				
	Чоловік (n=680)	Жінка (n=720)	18-23 роки (n=232)	24-29 років (n=195)	30-44 років (n=551)	45-59 років (n=302)	60+ років (n=120)
Власна діяльність домогосподарства:	80.9	72.5	83.6	76.9	79.1	71.2	64.2
Випадкові доходи, неофіційний підробіток / «халтурка»	34.6	23.5	33.2	28.7	27.9	31.1	19.2
Дохід від здачі самостійно зібраної вторинної сировини	26.9	18.8	25.9	15.4	24.7	22.8	19.2
Дохід від продажу самостійно зібраних ягід, грибів, горіхів тощо	19.9	22.9	21.6	24.6	22.3	19.5	16.7
Зарплата	26.0	16.5	27.2	27.2	19.2	19.9	11.7
Дохід від продажу самостійно вирощених с/г продуктів або вироблених в домогосподарстві виробів	8.7	11.8	8.6	6.2	11.4	10.9	13.3
Вулична торгівля	3.1	6.0	4.7	2.6	6.5	3.0	2.5
Дохід від підприємницької діяльності	2.2	3.1	3.0	4.1	2.7	2.0	0.8
Соціальні виплати:	56.9	68.8	49.1	76.4	67.3	50.7	79.2
Соціальна допомога від держави	39.6	53.6	36.6	68.2	59.3	30.1	15.8
Пенсія	20.4	19.2	7.8	10.3	14.7	23.2	73.3
Гроші від громадських організацій	7.4	9.4	8.6	14.4	7.1	8.3	5.0
Стипендія	1.0	1.5	4.3	0.5	0.7	1.0	0.0
Інше:	15.0	18.2	12.9	21.5	16.7	17.2	14.2
Милостиня	8.1	13.8	4.3	14.4	11.6	12.3	12.5
Позичали кошти у друзів, знайомих чи неофіційних кредиторів	5.6	2.6	6.5	4.1	3.8	3.6	1.7
Продаж власного майна	1.3	1.8	2.2	2.1	0.9	2.6	0.0
Кредит/и в офіційній фінансовій установі	0.9	0.4	0.0	2.1	0.7	0.3	0.0
Допомога родичів / друзів:	7.2	9.3	11.6	7.7	6.4	8.9	10.0
Допомога, подарунки від родини / родичів	5.3	6.9	7.3	7.2	4.2	7.3	8.3
Грошові перекази від членів родини/ родичів	2.1	2.5	4.3	0.5	2.5	1.7	1.7
Заощадження:	1.0	0.7	2.6	0.0	0.2	1.7	0.0
Заощадження	1.0	0.7	2.6	0.0	0.2	1.7	0.0
Немає джерела грошей	4.0	2.2	3.0	1.5	1.1	5.6	8.3
Відмова	2.5	3.9	1.3	0.5	4.5	5.3	0.0

В Таблиці 1.5.5 наведені поточні джерела доходів у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 1.5.5

За останній місяць, які були основні джерела грошових надходжень / доходів для утримання Вашої родини?
(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику	Прожи- вання:		Region:							
Респондент міг обрати не більше 3-х відповідей	Компактне (n=942)	Дисперсне (n=444)	Волинська (n=100)	Донецька (n=100)	Закарпатська (n=400)	Луганська (n=100)	Одеська (n=400)	Харківська (n=150)	Черкаська (n=150)	
Власна діяльність домогосподарства:	74.0	82.2	87.0	58.0	73.5	49.0	90.8	89.3	58.0	
Випадкові доходи, неофіційний підробіток / «халтурка»	28.1	30.6	12.0	30.0	21.3	33.0	37.3	46.7	16.7	
Дохід від здачі самостійно зібраної вторинної сировини	27.5	11.9	35.0	8.0	40.3	1.0	16.3	24.0	8.0	
Дохід від продажу самостійно зібраних ягід, грибів, горіхів тощо	21.1	22.5	35.0	18.0	20.8	7.0	34.3	4.7	8.7	
Зарплата	18.7	26.6	12.0	17.0	23.8	5.0	24.8	34.7	10.7	
Дохід від продажу самостійно вирощених с/г продуктів або вироблених в домогосподарстві виробів	9.8	11.7	9.0	8.0	1.5	11.0	14.3	15.3	20.0	
Вулична торгівля	3.3	7.4	6.0	0.0	0.5	1.0	9.3	6.0	6.0	
Дохід від підприємницької діяльності	1.9	4.3	0.0	0.0	4.3	2.0	2.0	2.7	4.0	
Соціальні виплати:	67.6	53.4	44.0	57.0	81.5	67.0	52.0	60.7	59.3	
Соціальна допомога від держави	49.2	41.4	35.0	36.0	68.0	35.0	36.3	36.0	52.0	
Пенсія	19.3	21.2	8.0	21.0	6.0	39.0	18.8	33.3	40.0	
Гроші від громадських організацій	10.2	5.0	1.0	3.0	25.3	0.0	2.5	2.0	0.0	
Стипендія	1.1	1.8	0.0	2.0	0.0	0.0	1.5	6.0	0.7	
Інше:	19.5	9.9	11.0	7.0	40.3	3.0	8.0	6.7	6.0	
Милостиня	14.2	3.4	9.0	5.0	31.3	0.0	1.8	5.3	0.0	
Позичали кошти у друзів, знайомих чи неофіційних кредиторів	4.6	3.2	1.0	2.0	8.8	3.0	3.5	0.7	0.7	
Продаж власного майна	0.7	3.4	0.0	0.0	0.8	0.0	2.8	0.0	5.3	
Кредит/и в офіційній фінансовій установі	0.6	0.5	1.0	0.0	1.3	0.0	0.5	0.7	0.0	
Допомога родичів / друзів:	8.2	8.8	3.0	17.0	2.3	25.0	6.3	17.3	7.3	
Допомога, подарунки від родини / родичів	6.6	5.4	2.0	15.0	1.8	24.0	3.3	12.7	4.0	
Грошові перекази від членів родини/ родичів	1.8	3.4	1.0	3.0	0.5	2.0	3.0	4.7	3.3	
Заощадження:	0.3	2.0	0.0	2.0	0.0	0.0	2.0	1.3	0.0	
Заощадження	0.3	2.0	0.0	2.0	0.0	0.0	2.0	1.3	0.0	
Немає джерела грошей	3.5	2.0	5.0	5.0	5.8	4.0	0.5	0.0	2.7	
Відмова	2.7	4.3	0.0	1.0	0.0	1.0	0.3	0.7	27.3	

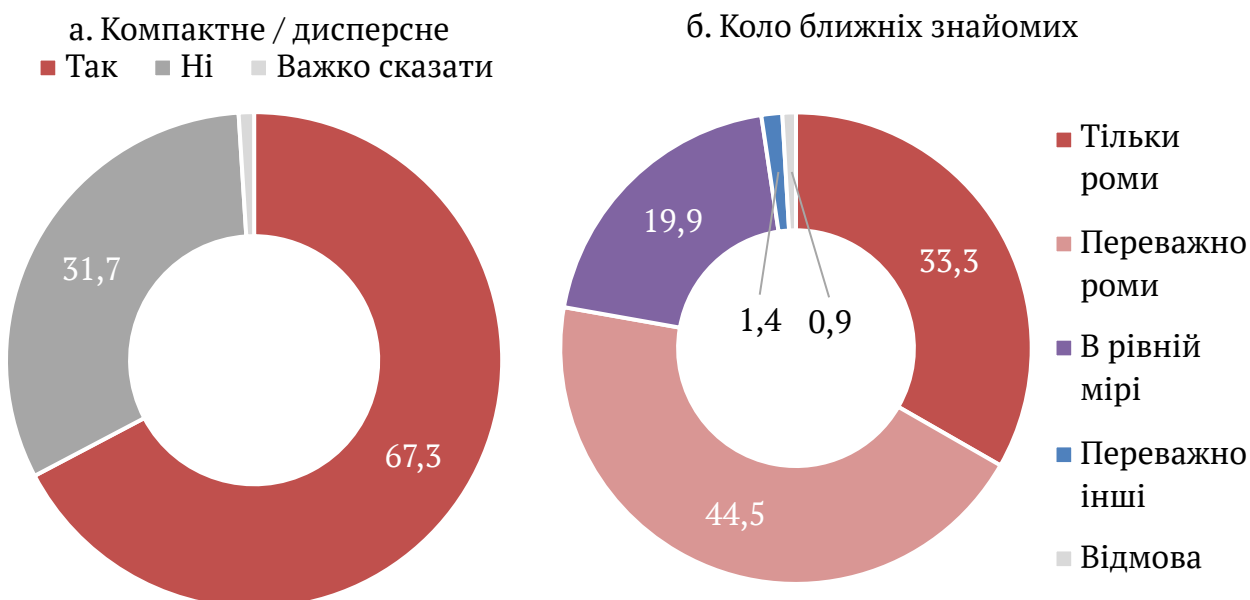
1.7 Компактність / дисперсність проживання і коло ближніх знайомих

Переважає більшість респондентів-ромів проживають компактно з іншими ромами (67%), дисперсно проживають 32% (Діаграма 1.7.1а-б). Разом з цим, 78% респондентів-ромів стверджують, що коло їхніх ближніх знайомих обмежується винятково чи тільки ромами (в т.ч. для 33% обмежується винятково ромами). Про рівну кількість ромів і не-ромів говорять 20% респондентів, і лише 1% говорить про переважання не-ромів.

Діаграма 1.7.1а-б

а. Чи ваша родина проживає компактно разом з іншими ромськими родинами (табір, вулиця, район)? / б. Що з наступного найкраще описує ваше коло ближніх знайомих – тих, з ким ви регулярно спілкуєтесь, проводите свій час, до кого, у разі необхідності можете звернутися по допомогу?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

В Таблиці 1.7.1а-б дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах. І чоловіки, і жінки, і представники різних вікових груп характеризуються переважно компактным проживанням і обмеженням кола ближніх ромами. Утім, серед наймолодших респондентів (у віці 18-23 роки) найменше тих, хто говорять про коло, яке складається винятково з ромів (хоча загалом і в цій категорії оточення переважно ромське).

Таблиця 1.7.1а-б

а. Чи ваша родина проживає компактно разом з іншими ромськими родинами (табір, вулиця, район)? / б. Що з наступного найкраще описує ваше коло ближніх знайомих – тих, з ким ви регулярно спілкуєтесь, проводите свій час, до кого, у разі необхідності можете звернутися по допомогу?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	а. Компактне / дисперсне			б. Коло ближніх знайомих				
	Так	Ні	Важко сказати	Тільки роми	Переважно роми	У рівній мірі	Переважно інші	Важко сказати
Стать:								
Чоловік (n=680)	66.8	32.1	1.2	30.3	45.9	21.8	1.3	0.7
Жінка (n=720)	67.8	31.4	0.8	36.1	43.2	18.1	1.5	1.1
Вік:								
18-23 роки (n=232)	55.2	43.1	1.7	24.6	41.4	28.9	3.9	1.3
24-29 років (n=195)	67.2	32.8	0.0	35.9	35.9	25.6	2.1	0.5
30-44 років (n=551)	65.7	32.7	1.6	34.1	48.1	15.6	0.7	1.5
45-59 років (n=302)	76.2	23.5	0.3	35.4	44.4	19.5	0.7	0.0
60+ років (n=120)	75.8	24.2	0.0	36.7	48.3	13.3	0.8	0.8

Серед тих, хто проживає дисперсно, з одного боку, також переважає переважно або винятково ромське оточення (Таблиця 1.7.2а-б). Утім, ця категорія значно більш відкрита до не-ромів: якщо серед респондентів-ромів, які проживають компактно, 44% мають винятково ромське оточення, то ті, хто проживають дисперсно – 11%. Разом з цим, навіть серед них, лише 27% говорять про «рівне» представництво ромів і не-ромів (проти 17% серед тих, хто компактно проживає), а найбільше – 57% – говорять про «переважання ромів, але при присутності і інших людей».

Таблиця 1.7.2а-б

а. Чи ваша родина проживає компактно разом з іншими ромськими родинами (табір, вулиця, район)? / б. Що з наступного найкраще описує ваше коло ближніх знайомих – тих, з ким ви регулярно спілкуєтесь, проводите свій час, до кого, у разі необхідності можете звернутися по допомогу?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	а. Компактне / дисперсне			б. Коло ближніх знайомих				
	Так	Ні	Важко сказати	Тільки роми	Переважаю роми	У рівній мірі	Переважаю інші	Важко сказати
Проживання:								
Компактне (n=942)	---	---	---	43.7	38.6	16.7	0.1	0.8
Дисперсне (n=444)	---	---	---	11.3	57.0	26.8	4.3	0.7
Регіон:								
Волинська (n=100)	49.0	44.0	7.0	47.0	27.0	24.0	2.0	0.0
Донецька (n=100)	65.0	35.0	0.0	14.0	49.0	36.0	0.0	1.0
Закарпатська (n=400)	89.3	9.5	1.3	70.3	29.0	0.0	0.0	0.8
Луганська (n=100)	97.0	3.0	0.0	5.0	37.0	58.0	0.0	0.0
Одеська (n=400)	44.3	55.5	0.3	11.5	56.5	25.8	4.3	2.0
Харківська (n=150)	83.3	16.0	0.7	16.0	50.7	32.0	0.7	0.7
Черкаська (n=150)	48.0	52.0	0.0	32.7	61.3	6.0	0.0	0.0

1.8 Географічне розміщення

Майже половина респондентів – 44% – проживають далеко від ділового центру і при цьому громадського транспорту або немає, або недостатньо, що створює серйозні обмеження для респондентів (Діаграма 1.8.1). Практично стільки ж респондентів (47%) не відчувають проблем, оскільки або добре працює громадський транспорт, або вони мають власний транспорт, або взагалі живуть неподалік центру.

Діаграма 1.8.1

Скажіть, будь ласка, яке з висловлювань краще описує місце де ви проживаєте і ваші можливості дістатися до ділового центру/центру міста/райцентру тощо?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

В Таблиці 1.8.1 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 1.8.1

Скажіть, будь ласка, яке з висловлювань краще описує місце де ви проживаєте і ваші можливості дістатися до ділового центру/центру міста/райцентру тощо?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Живу біля центру	ГТ добре працює	ГТ недостатньо	ГТ відсутній	Маю власний транспорт	Відмова / Байдуже
Стать:						
Чоловік (n=680)	1.0	35.4	25.9	17.8	13.2	6.6
Жінка (n=720)	1.3	34.9	30.4	14.3	8.8	10.4
Вік:						
18-23 роки (n=232)	0.9	46.6	30.6	12.1	4.3	5.6
24-29 років (n=195)	0.5	34.4	31.8	15.4	7.2	10.8
30-44 років (n=551)	1.1	33.0	26.3	18.0	14.5	7.1
45-59 років (n=302)	2.3	31.8	25.8	17.2	13.2	9.6
60+ років (n=120)	0.0	32.5	32.5	12.5	7.5	15.0

В Таблиці 1.8.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими родами.

Таблиця 1.8.2

Скажіть, будь ласка, яке з висловлювань краще описує місце де ви проживаєте і ваші можливості дістатися до ділового центру/центру міста/райцентру тощо?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Живу біля центру	ГТ добре працює	ГТ недостатньо	ГТ відсутній	Маю власний транспорт	Відмова / Байдуже
Проживання:						
Компактне (n=942)	1.2	28.6	32.0	17.5	10.5	10.3
Дисперсне (n=444)	1.1	49.3	19.6	12.8	11.9	5.2
Регіон:						
Волинська (n=100)	4.0	66.0	27.0	1.0	0.0	2.0
Донецька (n=100)	6.0	55.0	13.0	11.0	3.0	12.0
Закарпатська (n=400)	0.0	14.3	29.3	34.5	1.5	20.5
Луганська (n=100)	0.0	41.0	54.0	0.0	5.0	0.0
Одеська (n=400)	0.3	52.0	37.0	5.3	2.3	3.3
Харківська (n=150)	0.0	34.0	18.0	16.7	30.0	1.3
Черкаська (n=150)	3.3	9.3	6.0	18.7	56.7	6.0

1.9 Тип житла і кількість кімнат

Переважає більшість респондентів-ромів проживають будинках (73%), а 70% при цьому проживають у власних будинках / квартирах (Діаграма 1.9.1).

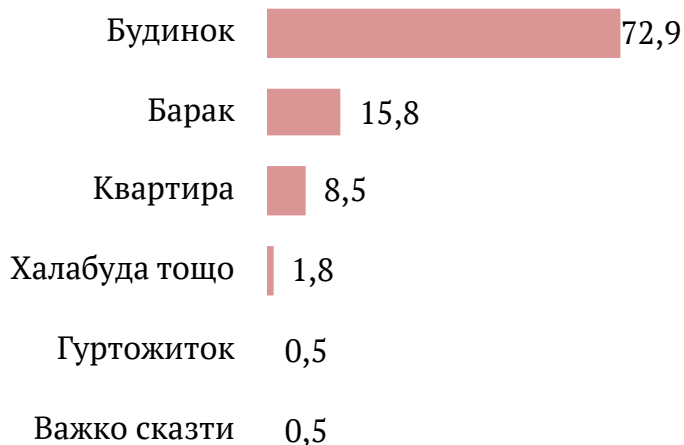
Середня кількість кімнат (разом з кухнею) – 3.9. При цьому, якщо розраховувати середню кількість членів домогосподарств на 1 кімнату, то в середньому виходить 1.8 членів домогосподарства на 1 кімнату.

Діаграма 1.9.1а-б

а. В якому типі житла проживає Ваша родина? / б. Що з наступного краще описує те житло, у якому ви зараз проживаєте?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

а. Тип житла

б. Опис житла

В Таблиці 1.9.1 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 1.9.1а-б

а. В якому типі житла проживає Ваша родина? / б. Що з наступного краще описує те житло, у якому ви зараз проживаєте?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	а. Тип житла						б. Опис житла				
	Будинок	Барак	Квартира	Халабуда тощо	Гуртожиток	Важко сказати	Власний	Родичі / друзі	Орендоване	Безкоштовне	Важко сказати
Стать:											
Чоловік (n=680)	71.9	17.1	9.3	1.0	0.4	0.3	72.1	13.7	11.6	1.6	1.0
Жінка (n=720)	73.9	14.6	7.8	2.5	0.6	0.7	68.9	14.9	12.5	3.1	0.7
Вік:											
18-23 роки (n=232)	66.8	13.4	17.7	0.9	1.3	0.0	57.3	19.0	20.7	3.0	0.0
24-29 років (n=195)	67.2	16.9	10.8	3.6	0.0	1.5	69.2	14.4	14.4	2.1	0.0
30-44 років (n=551)	76.8	14.9	5.6	2.0	0.4	0.4	73.5	12.0	10.3	2.4	1.8
45-59 років (n=302)	73.8	16.9	7.0	1.7	0.3	0.3	74.5	13.6	8.9	2.6	0.3
60+ років (n=120)	74.2	20.0	4.2	0.0	0.8	0.8	73.3	17.5	7.5	0.8	0.8

В Таблиці 1.9.2а-б дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими ромами.

Таблиця 1.9.2а-б

а. Чи ваша родина проживає компактно разом з іншими ромськими родинами (табір, вулиця, район)? / б. Що з наступного найкраще описує ваше коло ближніх знайомих – тих, з ким ви регулярно спілкуєтесь, проводите свій час, до кого, у разі необхідності можете звернутися по допомогу?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	а. Тип житла						б. Опис житла				
	Будинок	Барак	Квартира	Халабуда тощо	Гуртожиток	Важко сказати	Власний	Родичі / друзі	Орендоване	Безкоштовне	Важко сказати
Проживання:											
Компактне (n=942)	73.9	19.7	3.6	2.2	0.2	0.3	76.5	13.9	8.1	0.8	0.6
Дисперсне (n=444)	70.5	7.9	19.1	0.5	1.1	0.9	57.2	15.5	20.7	5.2	1.4
Регіон:											
Волинська (n=100)	62.0	17.0	3.0	14.0	0.0	4.0	51.0	6.0	16.0	23.0	4.0
Донецька (n=100)	83.0	0.0	17.0	0.0	0.0	0.0	41.0	4.0	54.0	1.0	0.0
Закарпатська (n=400)	56.3	41.0	0.5	2.3	0.0	0.0	76.0	23.3	0.3	0.0	0.5
Луганська (n=100)	93.0	0.0	3.0	1.0	0.0	3.0	74.0	13.0	13.0	0.0	0.0
Одеська (n=400)	77.3	3.3	17.8	0.0	1.8	0.0	73.0	10.0	14.0	1.8	1.3
Харківська (n=150)	82.0	4.7	13.3	0.0	0.0	0.0	86.0	3.3	9.3	1.3	0.0
Черкаська (n=150)	84.0	13.3	2.0	0.7	0.0	0.0	63.3	26.0	10.0	0.0	0.7

1.10 Наявність електрики, можливість прийняти душ і основне джерело води

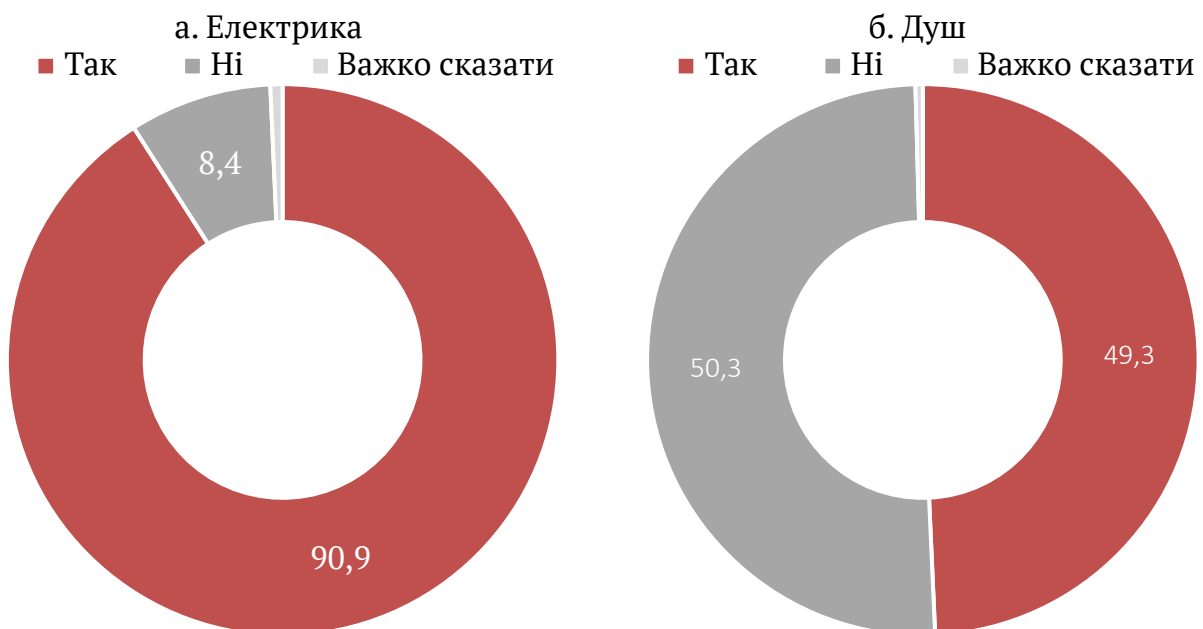
Абсолютна більшість респондентів (91%) стверджують, що у них в домогосподарстві є електрика від централізованої електромережі (Діаграма 1.10.1а-б). Утім, водночас лише 49% стверджують, що вони мають можливість у своїй оселі прийняти ванну / душ.

Діаграма 1.10.1а-б

а. Чи отримує ваше домогосподарство електрику з централізованої електромережі? /

б. Чи є в вашому помешканні можливість прийняти душ/ванну?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

В Таблиці 1.10.1а-б дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 1.10.1а-б

а. Чи отримувє ваше домогосподарство електрику з централізованої електромережі? / б. Чи є в вашому помешканні можливість прийняти душ/ ванну?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	а. Електрика			б. Душ		
	Так	Ні	Важко сказати	Так	Ні	Важко сказати
Стать:						
Чоловік (n=680)	91.9	7.5	0.6	50.6	49.1	0.3
Жінка (n=720)	90.0	9.2	0.8	48.1	51.4	0.6
Вік:						
18-23 роки (n=232)	93.5	6.0	0.4	51.7	47.8	0.4
24-29 років (n=195)	89.2	10.8	0.0	49.2	50.8	0.0
30-44 років (n=551)	91.7	7.4	0.9	49.5	50.1	0.4
45-59 років (n=302)	89.1	9.9	1.0	51.7	47.4	1.0
60+ років (n=120)	90.0	9.2	0.8	37.5	62.5	0.0

В Таблиці 1.10.2а-б дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими родами. Якщо серед респондентів, які дисперсно проживають, 66% мають можливість прийняти ванну / душ, то серед тих, хто живе компактно – 42%.

Таблиця 1.10.2а-б

а. Чи отримує ваше домогосподарство електрику з централізованої електромережі? / б. Чи є в вашому помешканні можливість прийняти душ/ ванну?

(% серед усіх респондентів)

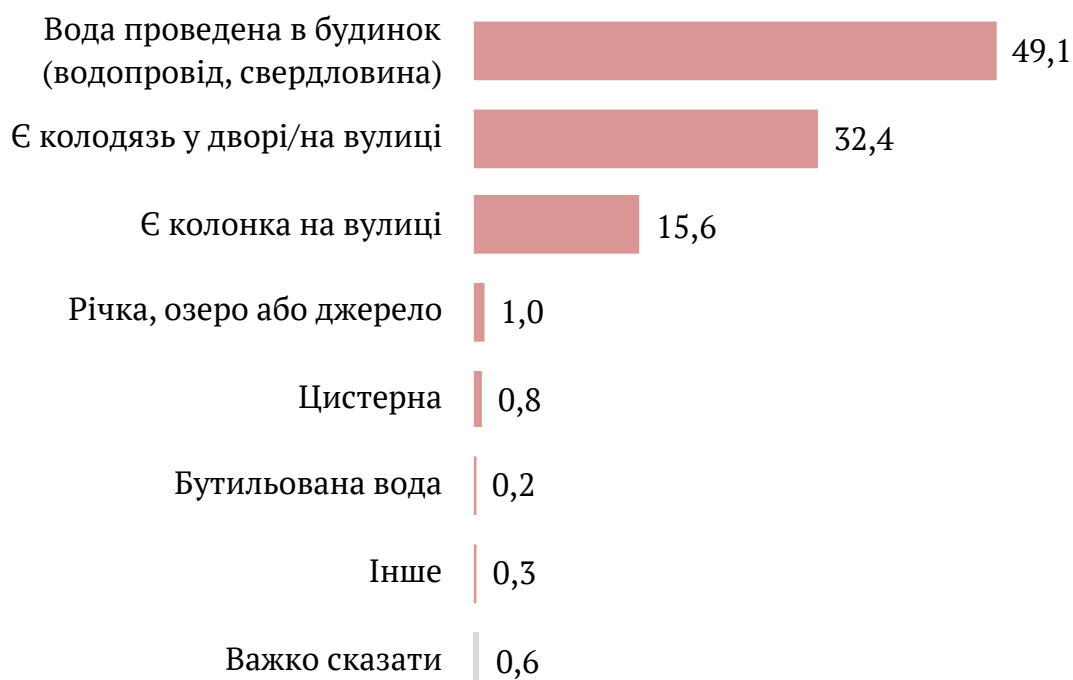
100% у рядку	а. Електрика			б. Душ		
	Так	Ні	Важко сказати	Так	Ні	Важко сказати
Проживання:						
Компактне (n=942)	88.5	11.0	0.4	41.9	57.7	0.3
Дисперсне (n=444)	96.2	2.5	1.4	66.0	33.3	0.7
Регіон:						
Волинська (n=100)	88.0	8.0	4.0	17.0	81.0	2.0
Донецька (n=100)	96.0	3.0	1.0	48.0	50.0	2.0
Закарпатська (n=400)	74.5	25.5	0.0	21.8	78.0	0.3
Луганська (n=100)	99.0	0.0	1.0	76.0	23.0	1.0
Одеська (n=400)	99.0	0.5	0.5	53.3	46.8	0.0
Харківська (n=150)	100.0	0.0	0.0	74.7	25.3	0.0
Черкаська (n=150)	97.3	1.3	1.3	91.3	8.7	0.0

Лише 49% респондентів мають воду, проведену прямо в будинок (Діаграма 1.10.2). Інші основні джерела води – колодязь (32%) і колонка (16%).

Діаграма 1.10.2

Що є основним джерелом води для ваших щоденних потреб на даний момент?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

В Таблиці 1.10.3 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 1.10.3

Що є основним джерелом води для ваших щоденних потреб на даний момент?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Вода проведена в будинок	Є колодязь у дворі/на вулиці	Є колонка на вулиці	Річка, озеро або джерело	Цистерна	Бутильована вода	Інше	Важко сказати
Стать:								
Чоловік (n=680)	49.0	33.5	14.6	0.7	1.2	0.0	0.3	0.7
Жінка (n=720)	49.3	31.3	16.7	1.3	0.4	0.4	0.3	0.4
Вік:								
18-23 роки (n=232)	54.7	28.0	13.8	1.3	0.9	0.9	0.0	0.4
24-29 років (n=195)	43.1	32.8	22.6	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0
30-44 років (n=551)	48.1	34.3	14.3	0.7	1.1	0.0	0.4	1.1
45-59 років (n=302)	52.3	30.1	13.9	1.3	1.0	0.3	0.7	0.3
60+ років (n=120)	45.0	36.7	18.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0

В Таблиці 1.10.4 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими ромами. Серед тих, хто проживає дисперсно, більше тих, хто має доступ до води прямо вдома.

Таблиця 1.10.4

Що є основним джерелом води для ваших щоденних потреб на даний момент?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Вода проведена в будинок	Є колодязь у дворі/на вулиці	Є колонка на вулиці	Річка, озеро або джерело	Цистерна	Бутильована вода	Інше	Важко сказати
Проживання:								
Компактне (n=942)	40.7	36.3	19.6	1.4	1.2	0.3	0.3	0.2
Дисперсне (n=444)	68.2	22.5	7.4	0.2	0.0	0.0	0.2	1.4
Регіон:								
Волинська (n=100)	25.0	62.0	10.0	0.0	0.0	0.0	0.0	3.0
Донецька (n=100)	56.0	28.0	14.0	0.0	0.0	0.0	1.0	1.0
Закарпатська (n=400)	13.8	49.5	31.0	2.3	2.5	0.8	0.0	0.3
Луганська (n=100)	85.0	6.0	8.0	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0
Одеська (n=400)	60.0	22.0	15.5	1.3	0.3	0.0	0.3	0.8
Харківська (n=150)	76.0	24.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Черкаська (n=150)	75.3	23.3	0.7	0.0	0.0	0.0	0.7	0.0

РОЗДІЛ II. ДОСВІД ТРУДОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

2.1 Досвід найдовшого працевлаштування на постійній роботі і причини припинення працевлаштування

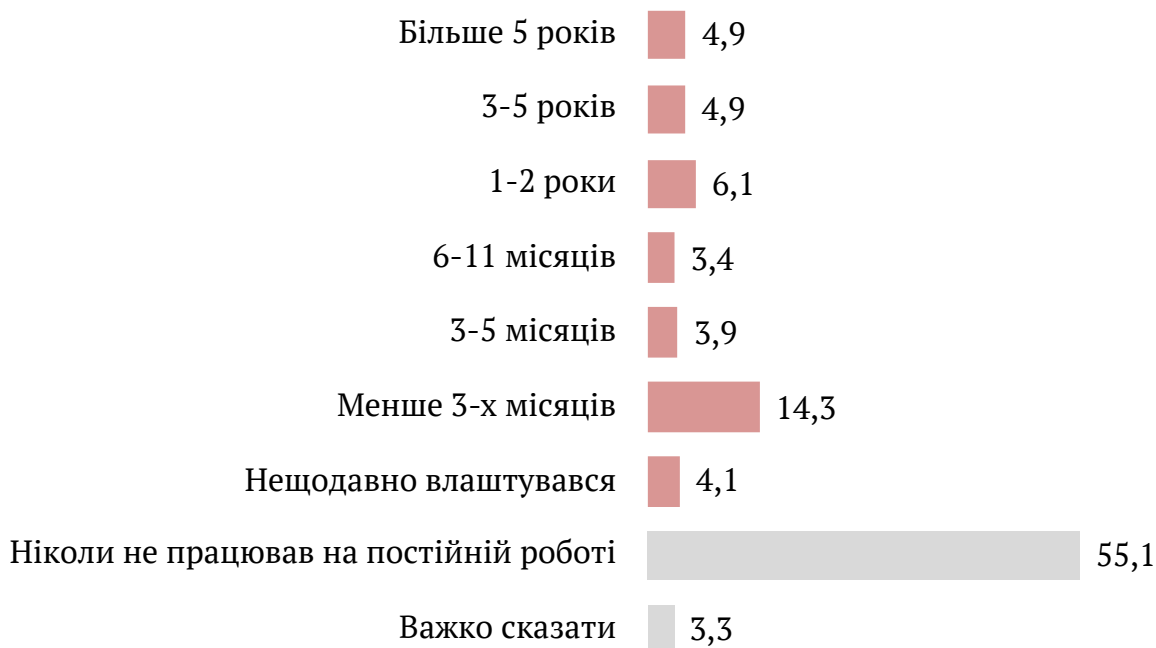
Менше половини респондентів (42%) мали коли-небудь досвід постійної роботи, і для половини з них (22%) найдовший такий досвід – менше року (Діаграма 2.1.1).

Водночас, серед тих, хто мали досвід постійної роботи, у період з 2017 до 2020 року 45% не змінювали роботу жодного разу (тобто працювали на одній роботі), ще 38% змінили 1-2 роботи, а 13% – 3-7 робіт.

Діаграма 2.1.1

Протягом якого часу ви були найдовше працевлаштовані на постійній/регулярній роботі? У цьому випадку «постійна робота» означає те, що її тривалість не менше трьох місяців і зайнятість не менше 2 годин на день і що це не підробіток або випадкова робота. Це може бути робота на підприємстві/організації/приватну особу/сімейний бізнес, або підприємницька діяльність. Це може бути офіційна або неофіційна робота.

(% серед усіх респондентів, n=1400)

В Таблиці 2.1.1 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах. Простежуються значні відмінності між чоловіками і жінками – **якщо серед чоловіків 65% мали досвід постійної роботи, то серед жінок – лише 20%.**

Таблиця 2.1.1

**Протягом якого часу ви були найдовше працевлаштовані на постійній/
регулярній роботі?**

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Ніколи не працював на постійній роботі	Нещодавно влаштувався	Менше 3-х місяців	3-5 місяців	6-11 місяців	1-2 роки	3-5 років	Більше 5 років	Важко сказати
Стать:									
Чоловік (n=680)	31.0	7.1	23.5	6.0	5.3	9.0	7.6	6.5	4.0
Жінка (n=720)	77.8	1.4	5.6	1.8	1.7	3.5	2.2	3.5	2.6
Вік:									
18-23 роки (n=232)	67.7	6.0	13.8	2.6	2.6	4.7	1.7	0.0	0.9
24-29 років (n=195)	61.0	4.1	9.7	3.6	3.6	9.7	6.2	1.0	1.0
30-44 років (n=551)	50.3	4.9	12.7	5.6	4.9	7.4	4.9	5.6	3.6
45-59 років (n=302)	49.0	3.0	17.2	3.3	2.3	4.6	7.9	9.3	3.3
60+ років (n=120)	58.3	0.0	22.5	0.0	0.8	0.8	0.8	6.7	10.0

В Таблиці 2.1.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими родами. Якщо за родом занять (див. п.1.3) простежувалися певні відмінності залежно від компактного і дисперсного проживання, то у випадку загалом наявності досвіду постійної роботи співвідношення практично не відрізняється – 41% проти 43%. Утім, респонденти-роми, які проживають дисперсно, мають більш тривалий досвід постійної роботи: для 24% серед них найдовший досвід – 1 рік і більше, у той час як аналогічний показник для тих, хто проживає компактно – 12%.

Таблиця 2.1.2

Протягом якого часу ви були найдовше працевлаштовані на постійній/регулярній роботі?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Ніколи не працював на постійній роботі	Нещодавно влаштувався	Менше 3-х місяців	3-5 місяців	6-11 місяців	1-2 роки	3-5 років	Більше 5 років	Важко сказати
Проживання:									
Компактне (n=942)	56.3	4.9	16.6	5.0	2.8	3.5	4.4	3.9	2.8
Дисперсне (n=444)	52.9	2.7	9.7	1.4	5.0	11.5	5.6	7.2	4.1
Регіон:									
Волинська (n=100)	75.0	0.0	7.0	2.0	2.0	4.0	2.0	0.0	8.0
Донецька (n=100)	68.0	0.0	2.0	2.0	1.0	8.0	8.0	11.0	0.0
Закарпатська (n=400)	51.5	10.3	23.3	3.8	1.5	4.3	4.0	1.3	0.3
Луганська (n=100)	51.0	0.0	10.0	1.0	2.0	3.0	7.0	16.0	10.0
Одеська (n=400)	48.0	1.0	17.3	7.0	4.8	5.0	4.8	6.8	5.5
Харківська (n=150)	60.0	0.7	10.7	2.7	4.0	8.0	7.3	6.7	0.0
Черкаська (n=150)	59.3	8.0	2.0	1.3	8.0	14.7	3.3	0.0	3.3

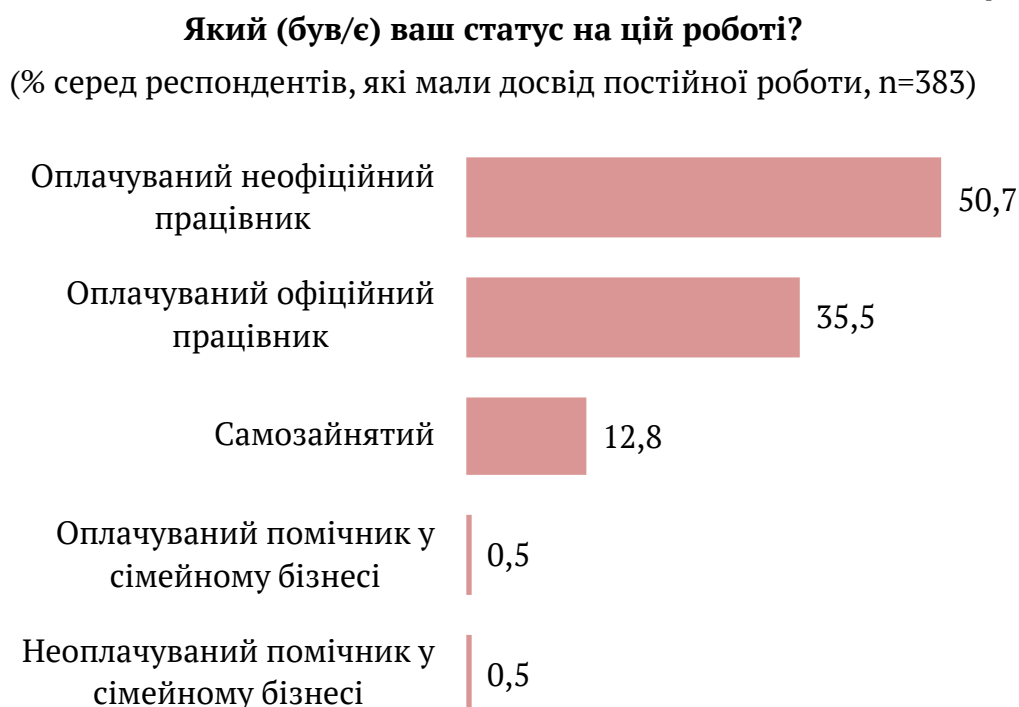
Найчастіше респонденти, які мали досвід постійної роботи, але припинили працювати, пояснювали це сезонністю роботи (16% таких респондентів називають це основною причиною), закриттям компанії (12%) скороченням кадрів (11%), затримкою у виплаті зарплати (11%) і конфліктом з роботодавцем (10.5%).

2.2 Особливості працевлаштування на постійній роботі і спосіб її знаходження

Абсолютна більшість ромів, які мали постійну роботу, – 86% – мали її як наймані працівники, але з них лише 35.5% були офіційно працевлаштовані, а 51%, натомість, працювали неофіційно (Діаграма 2.2.1). Помічниками в сімейному бізнесі був 1% респондентів, а самозайнятими – 13%.

Серед самозайнятих 37% були зайнятими у вуличній торгівлі, 24.5% – як кваліфіковані робітники, 18% – як некваліфіковані робітники. Лише 12% були зайнятими як спеціалісти і лише 4% – як власники магазинів / іншого бізнесу. У 51% самозайнятих не було найманих робітників. У 26.5% було 1-2 робітники, а ще у 20% – 3-5 найманих робітників.

Діаграма 2.2.1

Найчастіше основною сферою діяльності підприємства була торгівля і ремонт автотранспорту (24%), будівництво (19%), сільське господарство (17.5%).

Переважає більшість респондентів на постійній роботі працювали як робітники, зокрема найчастіше (36%) мали досвід некваліфікованої праці (Діаграма 2.2.3). Ще по 21% мали досвід роботи кваліфікованими робітниками з інструментами і працівниками сфери обслуговування. Інші посади / професії значно менш поширені: по 5-6% працювали як оператори машин, кваліфіковані робітники сільського господарства і технічні службовці, по 2-3% – як фахівці або професіонали, лише 0.5% – як керівники / менеджери.

Респонденти переважно (74%) працювали у приватних компаніях (у державних – 13%, у компаніях з мішаною формою власності – 8%), а за кількістю працівників у 82% випадків їхня кількість була менша 50, в т.ч. в 56% випадках – менша 10. Для 69% респондентів робота знаходилася в населеному пункті проживання, для 13% – в іншому населеному пункті області, для ще 13% – передбачала роботу в різних населених пунктах області.

68% респондентів працювали повний робочий день, неповний робочий день – 27%. В середньому на тиждень респонденти працювали 39 годин.

Діаграма 2.2.3

Ким Ви працюєте/працювали? Якщо Ви змінили кілька посад/професій на одному і тому ж підприємстві, назвіть останні дві.

(% серед респондентів, які мали досвід постійної роботи, n=383)

Серед шляхів знаходження роботи безумовно домінують неформальні методи, насамперед – через родичів і друзів: **половина респондентів (52%) отримали постійну роботу завдяки родичам і друзям**. Ще 19% підробляли там раніше. Інші шляхи називали не більше 9% респондентів.

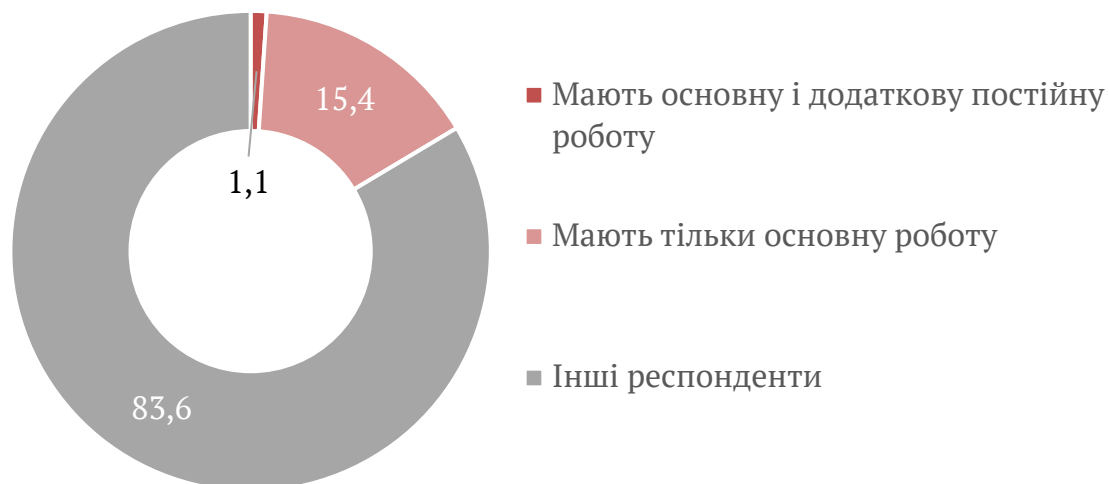
2.3 Додаткова постійна робота

Загалом, серед респондентів-ромів 16% мали досвід постійної роботи не менше 3-х місяців (або зараз почали працювати постійно) і при цьому зараз продовжують постійно працювати (Діаграма 2.3.1). З цих 16% мають також додаткову роботу – 1%.

Діаграма 2.3.1

Чи є у вас яка-небудь додаткова регулярна робота на даний момент?

% серед усіх респондентів

2.4 Досвід нерегулярної роботи

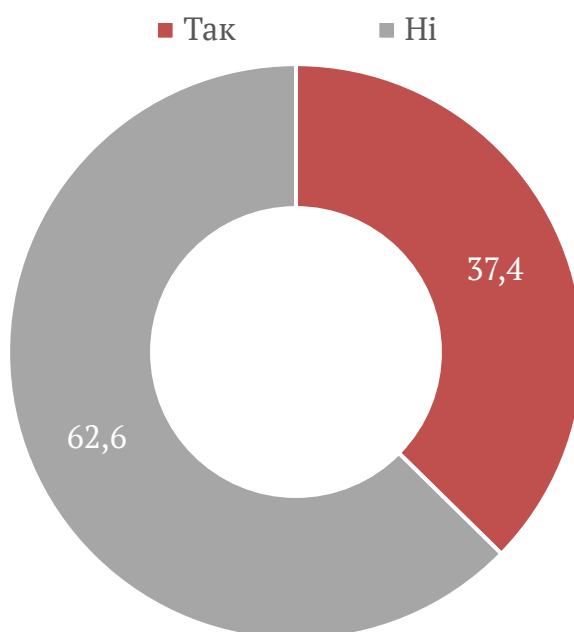
Більше респондентів мають не постійну роботу, а нерегулярну зайнятість: **за останні 30 днів 37% респондентів-ромів мали певну діяльність, що приносила дохід на нерегулярній основі** (Діаграма 2.4.1).

Серед тих, хто мав нерегулярну роботу, 74% мали 1 таку роботу / приробіток (в середньому для всіх таких респондентів – 2 роботи / приробітки). В середньому за 1 тиждень на ці роботи / приробітки витрачалося близько 16 годин.

Діаграма 2.4.1

Протягом останніх 30 днів чи займалися Ви якою-небудь додатковою діяльністю, що приносить дохід на нерегулярній основі? Можливо, у Вас були якісь одноразові заробітки: Ви пошили плаття для кого-то, давали уроки, підвозили когось на своїй машині, щось продавали, доглядали за дітьми, доглядали за хворим або робили іншу роботу, отримуючи за це гроші?

(% серед усіх респондентів)

В Таблиці 2.4.1 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах. Частіше нерегулярною діяльністю займалися чоловіки (45%), хоча і серед жінок кожна третя була залучена до неї (31%).

Таблиця 2.4.1

Протягом останніх 30 днів чи займалися Ви якою-небудь додатковою діяльністю, що приносить дохід на нерегулярній основі?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Так	Ні
Стать:		
Чоловік (n=680)	44.6	55.4
Жінка (n=720)	30.6	69.4
Вік:		
18-23 роки (n=232)	36.6	63.4
24-29 років (n=195)	34.9	65.1
30-44 років (n=551)	38.5	61.5
45-59 років (n=302)	41.4	58.6
60+ років (n=120)	27.5	72.5

В Таблиці 2.4.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими ромами. Нерегулярна діяльність більш поширена серед ромів, які проживають компактно – 42% проти 27.5% серед тих, хто проживає дисперсно.

Таблиця 2.4.2

Протягом останніх 30 днів чи займалися Ви якою-небудь додатковою діяльністю, що приносить дохід на нерегулярній основі?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Так	Ні
Проживання:		
Компактне (n=942)	42.3	57.7
Дисперсне (n=444)	27.5	72.5
Регіон:		
Волинська (n=100)	24.0	76.0
Донецька (n=100)	40.0	60.0
Закарпатська (n=400)	50.8	49.3
Луганська (n=100)	34.0	66.0
Одеська (n=400)	34.8	65.3
Харківська (n=150)	38.0	62.0
Черкаська (n=150)	17.3	82.7

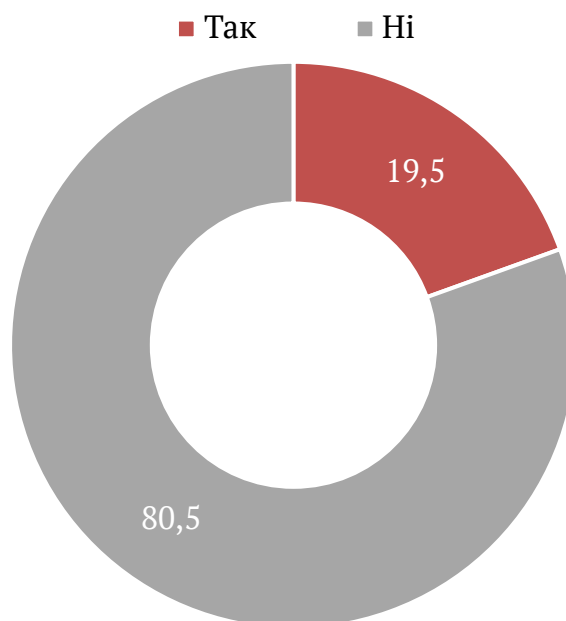
3.1 Пошук роботи і причини, чому зараз не шукають

Кожен п'ятий респондент-ром (19.5%) на цей момент шукає роботу і готовий приступити до неї впродовж 2 тижнів (Діаграма 3.1.1).

Діаграма 3.1.1

Чи шукаєте ви роботу на даний момент і готові до неї приступити протягом 2 тижнів?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

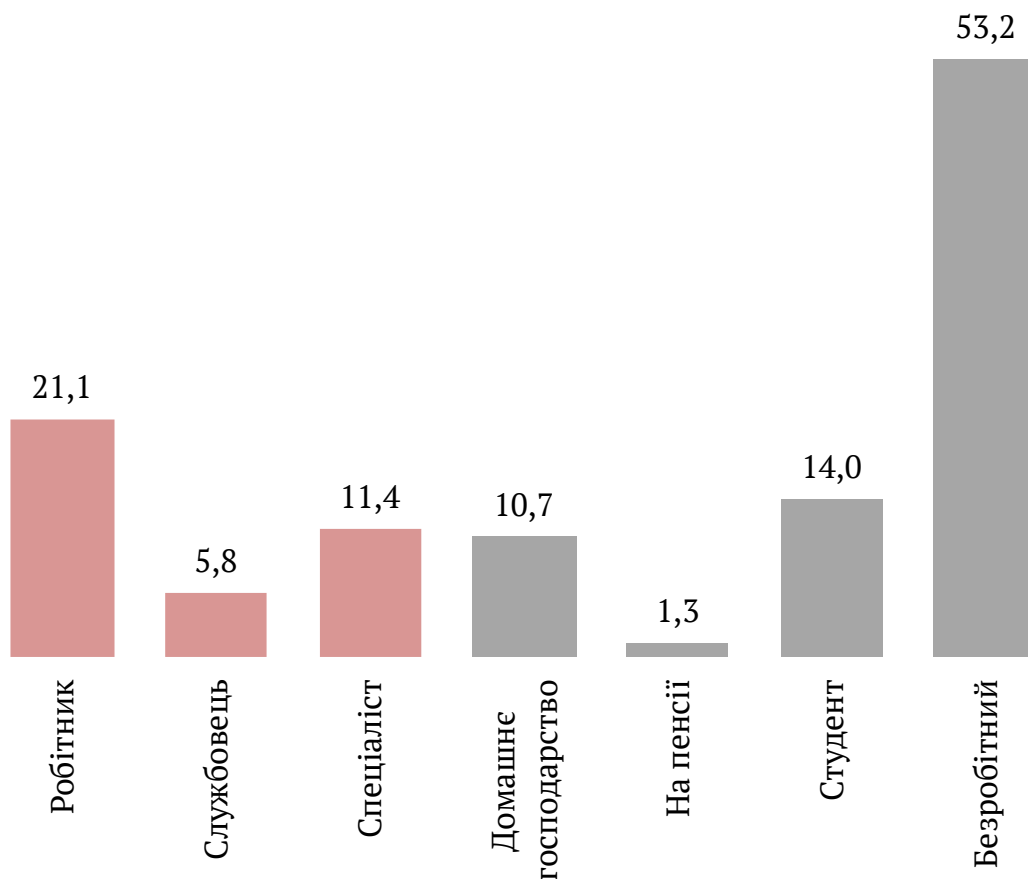

Серед респондентів, які визначають свій основний рід занять як робочу зайнятість, загалом 17% шукають роботу (6-21% залежно від конкретної робочої зайнятості) (Діаграма 3.1.2). Натомість, серед тих респондентів, які не працюють, шукають роботу 11% респондентів, які ведуть домашнє господарство, 14% студентів і 1% пенсіонерів. Серед тих, хто вважає себе безробітним, 53% шукають зараз роботу.

Діаграма 3.1.2

Чи шукаєте ви роботу на даний момент і готові до неї приступити протягом 2 тижнів?

(% серед респондентів з відповідним основним родом занять, які відповіли «так»)

В Таблиці 3.1.1 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах. Більш активно шукають роботу чоловіки – серед них 27% шукають проти 12% серед жінок.

Таблиця 3.1.2

Чи шукаєте ви роботу на даний момент і готові до неї приступити протягом 2 тижнів?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Так	Ні
Стать:		
Чоловік (n=680)	27.2	72.8
Жінка (n=720)	12.2	87.8
Вік:		
18-23 роки (n=232)	24.6	75.4
24-29 років (n=195)	13.3	86.7
30-44 років (n=551)	25.6	74.4
45-59 років (n=302)	15.6	84.4
60+ років (n=120)	1.7	98.3

В Таблиці 3.1.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими родами.

Таблиця 3.1.2

Чи шукаєте ви роботу на даний момент і готові до неї приступити протягом 2 тижнів?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Так	Ні
Проживання:		
Компактне (n=942)	19.5	80.5
Дисперсне (n=444)	18.9	81.1
Регіон:		
Волинська (n=100)	26.0	74.0
Донецька (n=100)	50.0	50.0
Закарпатська (n=400)	6.5	93.5
Луганська (n=100)	26.0	74.0
Одеська (n=400)	18.3	81.8
Харківська (n=150)	18.7	81.3
Черкаська (n=150)	29.3	70.7

Найчастіше респонденти говорили, що **вони не шукають роботу, тому що вже мають роботу і не планують її змінювати** (23% зараховують цю причину до основних для себе) (Таблиця 3.1.3). **На умовно другому місці в «рейтингу» причин, чому не шукають роботу – невіра, що можуть знайти роботу через те, що вони – роми** (21%). Далі йдуть декретна відпустка (16%), заборона родичів (14.5%), піклування про дітей або непрацездатних (14%), очікування початку сезону (14%), думка, що в їхньому віці важко знайти роботу (10%), серйозна хвороба (10%).

Таблиця 3.1.3

**Чому Ви не шукаєте роботу? Можливі декілька відповідей. /
Яка головна причина, з тих які ви називали.**

(% серед респондентів, які зараз не шукають роботу, n=1127)

% у стовпчику	Топ- причини	Головна причина
Вже маю роботу і не планую її змінювати	23.2	22.5
Не вірю, що можу знайти роботи, оскільки я ром	20.8	8.0
Знаходжуся у декретній відпустці	16.0	9.0
Не дозволяють працювати батьки, чоловік або дружина, інші родичі	14.5	9.1
Вам доводиться піклуватися про дітей або непрацездатних осіб	14.2	7.7
Очікую початку сезону роботи	13.8	8.7
В моєму віці важко знайти роботу	10.1	5.5
Ви серйозно хворі або непрацездатні	9.9	7.9
Не бажаю працювати	7.8	2.3
З інших особистих або сімейних причин	5.6	1.9
Не знаю як і де шукати роботу	5.1	0.8
Немає роботи у безпосередній близькості до вашого місця проживання	4.4	1.0
Не маю документів (паспорт, ідентифікаційний код, тощо)	4.0	0.9
Втомився від безрезультатних пошуків роботи	3.1	0.5
Ви не маєте відповідного досвіду роботи	3.0	0.2
Проходжу навчання	2.9	2.8
Ви маєте недостатню кваліфікацію/відсутні необхідні навички	2.8	0.6
Вже є домовленості щодо діяльності самозайнятим, яку розпочну найближчим часом	0.9	0.4
Вже знайшов роботу і планую вийти на неї найближчим часом	0.6	0.2
З інших причин	1.2	0.9
Без певних причин	0.7	0.7
Важко сказати	1.7	8.4

В Таблиці 3.1.4 наведені поточні джерела доходів у гендерному і віковому вимірах. Чоловіки і жінки приблизно однаково часто (відповідно, 20% і 21%) говорили про невіру через те, що вони – роми. Водночас, крім цього, топ-причинами для чоловіків є вже наявність роботи, очікування початку сезону робіт і (у меншій мірі) серйозна хвороба. Натомість інші топ-причини для жінок: декрет, заборона родичів (24.5% жінок, які не працюють, стверджують, що їм забороняють родичі), піклування про інших членів домогосподарства.

Таблиця 3.1.4

Чому Ви не шукаєте роботу? Можливі декілька відповідей.

(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику	Стать:		Вік:					
	Чоловік (n=495)	Жінка (n=632)	18-23 роки (n=175)	24-29 років (n=169)	30-44 років (n=410)	45-59 років (n=255)	60+ років (n=118)	
Вже маю роботу і не планую її змінювати	39.8	10.3	21.7	27.8	29.3	20.8	3.4	
Не вірю, що можу знайти роботи, оскільки я ром	20.4	21.0	13.7	27.2	21.5	23.5	13.6	
Знаходжуся у декретній відпустці	0.0	28.5	24.0	29.6	19.5	3.1	0.0	
Не дозволяють працювати батьки, чоловік або дружина, інші родичі	1.6	24.5	10.9	17.8	17.1	13.3	8.5	
Вам доводиться піклуватися про дітей або непрацездатних осіб	3.4	22.6	9.7	19.5	16.1	12.2	11.0	
Очікую початку сезону роботи	20.2	8.7	14.3	10.7	15.9	16.9	3.4	
В моєму віці важко знайти роботу	9.7	10.4	1.1	0.0	1.0	12.9	63.6	
Ви серйозно хворі або непрацездатні	13.9	6.8	2.3	2.4	4.1	17.3	36.4	
Не бажаю працювати	4.0	10.8	4.6	8.9	8.3	11.0	2.5	
З інших особистих або сімейних причин	4.0	6.8	2.9	1.2	8.3	8.2	0.8	
Не знаю як і де шукати роботу	4.4	5.5	6.3	5.3	5.4	4.7	2.5	
Немає роботи у безпосередній близькості до вашого місця проживання	5.9	3.3	0.6	4.7	5.1	5.9	4.2	
Не маю документів (паспорт, ідентифікаційний код, тощо)	2.0	5.5	3.4	3.6	3.9	5.9	1.7	
Втомився від безрезультатних пошуків роботи	3.0	3.2	2.9	1.2	4.4	3.5	0.8	
Ви не маєте відповідного досвіду роботи	2.6	3.3	2.9	2.4	4.4	2.0	1.7	
Проходжу навчання	3.6	2.4	17.1	0.6	0.5	0.0	0.0	
Ви маєте недостатню кваліфікацію/відсутні необхідні навички	2.0	3.5	2.3	0.6	5.9	1.2	0.0	
Вже є домовленості щодо діяльності самозайнятим, яку розпочну найближчим часом	1.0	0.8	1.1	1.2	0.5	1.2	0.8	
Вже знайшов роботу і планую вийти на неї найближчим часом	1.0	0.3	0.0	1.8	0.7	0.4	0.0	
З інших причин	1.6	0.8	2.9	2.4	0.7	0.0	0.8	
Без певних причин	1.0	0.5	0.6	0.6	0.5	0.8	1.7	
Важко сказати	0.8	2.4	2.9	1.8	1.5	1.6	0.8	

В Таблиці 3.1.5 наведені поточні джерела доходів у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 3.1.5

Чому Ви не шукаєте роботу? Можливі декілька відповідей.

(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику	Прожи- вання:		Region:							
	Компактне (n=758)	Дисперсне (n=360)	Волинська (n=74)	Донецька (n=50)	Закарпатська (n=374)	Луганська (n=74)	Одеська (n=327)	Харківська (n=122)	Черкаська (n=106)	
Вже маю роботу і не планую її змінювати	18.5	33.1	6.8	14.0	24.1	8.1	30.9	24.6	21.7	
Не вірю, що можу знайти роботи, оскільки я ром	24.9	11.9	28.4	0.0	49.5	5.4	2.8	4.1	9.4	
Знаходжуся у декретній відпустці	18.5	10.6	8.1	16.0	25.7	8.1	11.0	13.1	11.3	
Не дозволяють працювати батьки, чоловік або дружина, інші родичі	15.4	12.8	0.0	0.0	18.2	1.4	6.1	18.9	48.1	
Вам доводиться піклуватися про дітей або непрацездатних осіб	12.7	17.5	9.5	14.0	4.5	16.2	20.2	17.2	28.3	
Очікую початку сезону роботи	15.7	9.4	14.9	2.0	17.4	2.7	17.1	9.0	8.5	
В моєму віці важко знайти роботу	11.1	8.3	2.7	4.0	4.5	16.2	13.8	23.0	7.5	
Ви серйозно хворі або непрацездатні	11.6	6.7	8.1	16.0	10.7	23.0	9.2	3.3	6.6	
Не бажаю працювати	9.9	3.6	6.8	0.0	20.1	1.4	1.2	1.6	0.9	
З інших особистих або сімейних причин	5.8	5.3	1.4	6.0	4.3	5.4	3.7	8.2	16.0	
Не знаю як і де шукати роботу	6.1	3.1	6.8	0.0	8.3	4.1	4.0	0.8	3.8	
Немає роботи у безпосередній близькості до вашого місця проживання	5.5	2.2	1.4	6.0	4.0	1.4	0.6	13.9	10.4	
Не маю документів (паспорт, ідентифікаційний код, тощо)	4.1	3.9	0.0	12.0	7.5	0.0	1.2	4.1	1.9	
Втомився від безрезультатних пошуків роботи	4.0	1.4	2.7	0.0	5.6	1.4	3.1	0.0	0.9	
Ви не маєте відповідного досвіду роботи	2.5	4.2	2.7	2.0	2.4	1.4	1.5	4.1	10.4	
Проходжу навчання	0.9	6.9	0.0	8.0	0.5	0.0	7.6	1.6	0.0	
Ви маєте недостатню кваліфікацію/ відсутні необхідні навички	2.0	4.7	1.4	4.0	1.1	1.4	2.1	2.5	13.2	
Вже є домовленості щодо діяльності самозайнятим, яку розпочну найближчим часом	1.2	0.3	4.1	0.0	0.0	0.0	0.9	3.3	0.0	
Вже знайшов роботу і планую вийти на неї найближчим часом	0.8	0.3	0.0	0.0	0.3	2.7	0.6	0.8	0.9	
З інших причин	0.7	2.2	1.4	2.0	0.0	5.4	1.2	0.0	2.8	
Без певних причин	0.7	0.8	4.1	2.0	0.0	2.7	0.0	1.6	0.0	
Важко сказати	1.2	2.8	12.2	14.0	0.3	1.4	0.0	0.0	0.9	

Якщо говорити про в цілому досвід пошуку роботи, то **2 з 5 респондентів-ромів (41%) ніколи у своєму житті не шукали роботу** (Діаграма 3.1.3).

Діаграма 3.1.3

В Таблиці 3.1.6 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах. Переважна більшість серед усіх респондентів-жінок – 62.5% – ніколи в житті не мали досвіду пошуку роботи (мали досвід – 35%). Водночас, серед чоловіків 77% мали коли-небудь досвід пошуку роботи (не мали досвіду – 18%).

Таблиця 3.1.6

Досвід пошуку роботи
(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Мали довід	Не мали досвіду	Відмова
Стать:			
Чоловік (n=680)	77.4	18.1	4.6
Жінка (n=720)	34.7	62.5	2.8
Вік:			
18-23 роки (n=232)	56.0	42.2	1.7
24-29 років (n=195)	48.7	50.3	1.0
30-44 років (n=551)	59.3	35.8	4.9
45-59 років (n=302)	55.0	39.4	5.6
60+ років (n=120)	48.3	50.8	0.8

В Таблиці 3.1.7 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими родами.

Таблиця 3.1.7

Досвід пошуку роботи
(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Мали досвід	Не мали досвіду	Відмова
Проживання:			
Компактне (n=942)	53.5	43.0	3.5
Дисперсне (n=444)	59.0	37.2	3.8
Регіон:			
Волинська (n=100)	63.0	25.0	12.0
Донецька (n=100)	64.0	29.0	7.0
Закарпатська (n=400)	55.0	44.3	0.8
Луганська (n=100)	57.0	39.0	4.0
Одеська (n=400)	61.3	38.3	0.5
Харківська (n=150)	46.7	53.3	0.0
Черкаська (n=150)	38.0	46.7	15.3

3.2 Практики пошуку роботи

Серед респондентів, які шукають роботу, **абсолютно домінує неформальний пошук через знайомих – про це повідомляють 78% тих, хто зараз шукає роботу** (Діаграма 3.2.1).

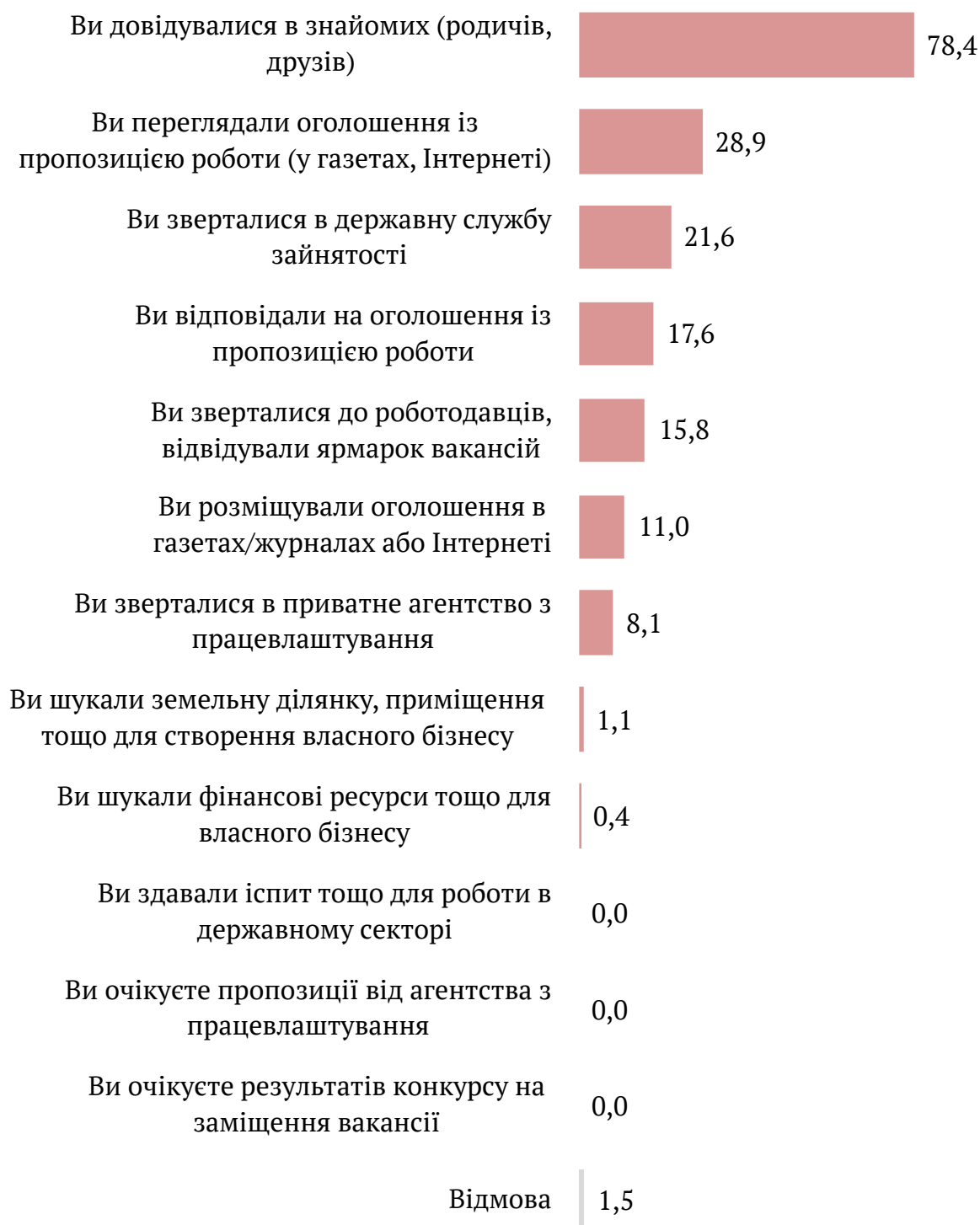
Інші способи знаходження роботи називалися рідше: 29% переглядають оголошення, 22% – зверталися в державну службу зайнятості, 18% – відповідали на оголошення з пропозицією роботи, 16% – зверталися до роботодавців, 11% – розміщування оголошення. Утім, хоча окремо узяті більш формальні способи пошуку роботи значно менш поширені, ніж пошук через знайомих, **але у цілому до одного з умовно формальних методів вдаються 65% респондентів.**

59% респондентів шукають роботу вже більше 3 місяців (в т.ч. 27.5% – більше року) (серед решти: шукають до місяця – 16%, шукають 1-2 місяці – 21%). При цьому, **83% пригадують і називають щонайменше один випадок, коли вони відмовилися від роботи.** Найчастіше – 47% з цих 83% – причиною відмови називають незадовільну зарплату, ще 12.5% говорили про незручне розташування (інші причини називалися значно рідше).

В середньому, за час пошуку респонденти (ті, які змогли відповісти на ці запитання, оскільки третина не пригадали / відмовилися) претендували на 2 вакансії і відвідали 2 співбесіди.

Що Ви робили для знаходження роботи? Можливі декілька відповідей.

(% серед респондентів, які зараз шукають роботу, n=273)

Чверть респондентів (28%) готові погодитися на взагалі будь-яку роботу, а 33% – на некваліфіковану працю (Діаграма 3.2.2). Ще 19% віддали б перевагу сфері обслуговування і торгівлі. Лише 15% віддали б перевагу більш кваліфікованій зайнятості.

Діаграма 3.2.2

Якій роботі Ви би надали перевагу?

(% серед респондентів, які зараз шукають роботу, n=273)

Відносно найбільше респондентів (38.5%) хотіли б працювати як наймані працівники повний робочий день, ще 23% – неповний робочий день (Діаграма 3.2.3). 16% шукають випадковий підробіток, 6% – сезонні роботи. Хотіли б бути самозайнятими – 9.5%.

При цьому, 93% готові погодитися на неофіційну зайнятість.

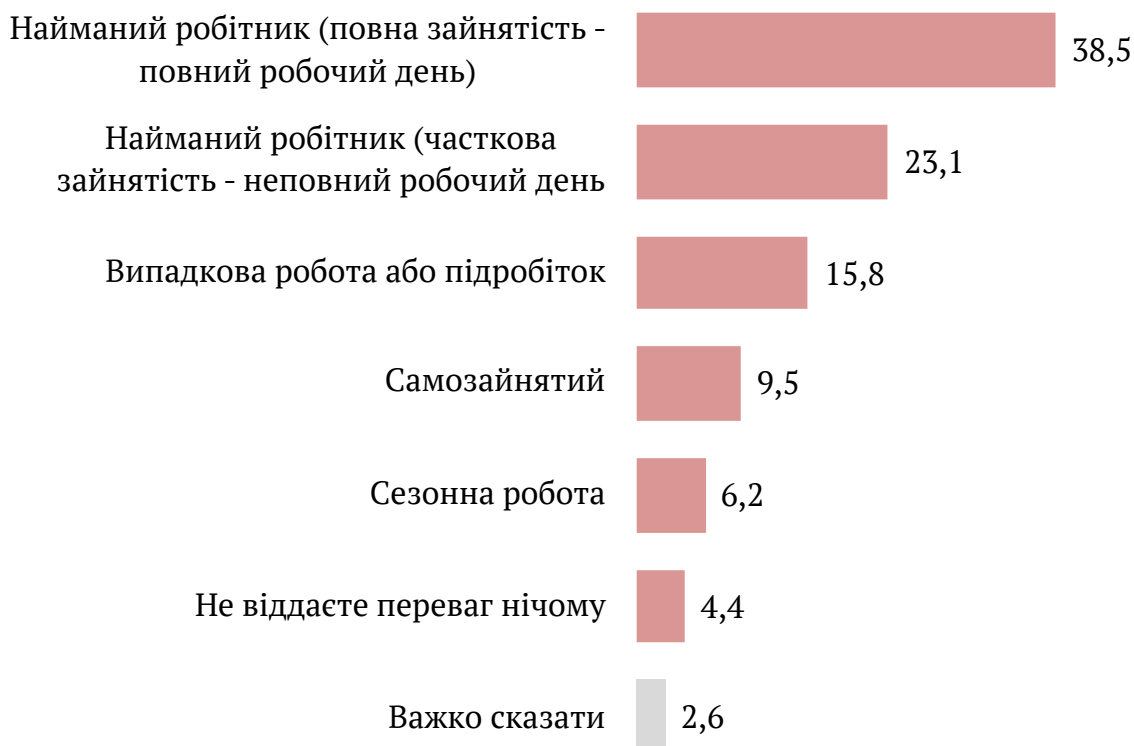
Також 83.5% шукають роботу у своєму населеному пункті, в інших населених пунктах області – 35% (в іншій області – лише 4%).

На запитання про бажану місячну зарплату респонденти називали відповіді від 2500 до 30000 грн., але в середньому – 9350 грн. Загалом, 69% респондентів назвали зарплату в діапазоні 7000-12000 грн.

Діаграма 3.2.3

Роботу з якою зайнятістю Ви шукаєте?

(% серед респондентів, які зараз шукають роботу, n=273)

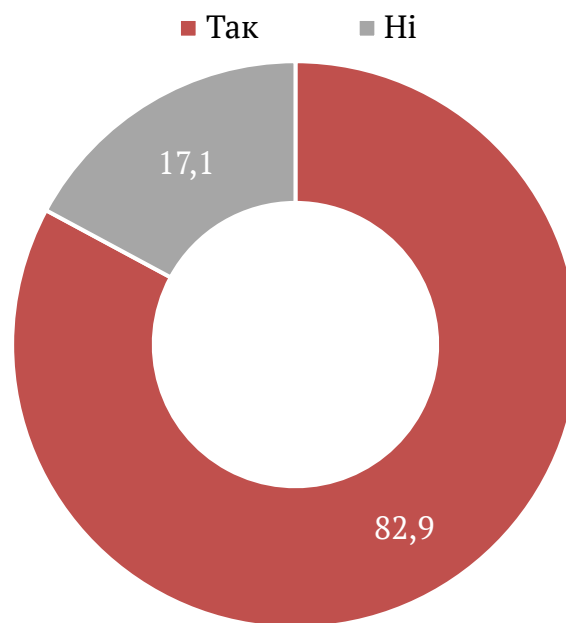
3.3 Досвід складнощів з пошуком роботи

Абсолютна більшість респондентів (83%), які коли-небудь шукали роботу, мають досвід складнощів (Діаграма 3.3.1).

Діаграма 3.3.1

Чи стикались Ви зі складнощами під час пошуку роботи?

(% серед респондентів, які мали досвід пошуку роботи коли-небудь, n=776)

В Таблиці 3.3.1 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 3.3.1

Чи стикались Ви зі складнощами під час пошуку роботи?

(% серед респондентів, які мали досвід пошуку роботи коли-небудь)

100% у рядку	Так	Ні
Стать:		
Чоловік (n=526)	84.2	15.8
Жінка (n=250)	80.0	20.0
Вік:		
18-23 роки (n=130)	84.6	15.4
24-29 років (n=95)	80.0	20.0
30-44 років (n=327)	85.0	15.0
45-59 років (n=166)	80.1	19.9
60+ років (n=58)	79.3	20.7

В Таблиці 3.3.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими родами.

Таблиця 3.3.2

Чи стикались Ви зі складнощами під час пошуку роботи?

(% серед респондентів, які мали досвід пошуку роботи коли-небудь)

100% у рядку	Так	Ні
Проживання:		
Компактне (n=504)	84.5	15.5
Дисперсне (n=262)	79.8	20.2
Регіон:		
Волинська (n=63)	95.2	4.8
Донецька (n=64)	92.2	7.8
Закарпатська (n=220)	88.6	11.4
Луганська (n=57)	57.9	42.1
Одеська (n=245)	80.8	19.2
Харківська (n=70)	68.6	31.4
Черкаська (n=57)	87.7	12.3

Основні складнощі, з якими зіштовхувалися респонденти: нестача добре оплачуваних вакансій (серед тих, хто мав досвід складнощів, 46% говорять про цю проблему), дискримінація за етнічною ознакою (44%), у цілому нестача вакансій (41%) і нестача знань / навичок (33%) (Діаграма 3.3.2).

Діаграма 3.3.2

Що це були за складнощі? Можливі декілька відповідей.

(% серед респондентів, які мали досвід пошуку роботи коли-небудь і які зіштовхувалися із складнощами, n=643)

3.4 Реєстрація в Державній службі зайнятості

Зараз зареєстровані або колись намагалися зареєструватися в Державній службі зайнятості – 21% респондентів, але з них зараз зареєстровані – 5% (Діаграма 3.4.1). Ще 11% раніше були зареєстровані, а 6% повідомляють про досвід, коли намагалися зареєструватися, але їм відмовили в постановці на облік.

Діаграма 3.4.1

Чи реєструвались ви в Державній службі зайнятості?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

В Таблиці 3.4.1 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 3.4.1

Чи реєструвались ви в Державній службі зайнятості?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Так, зареєстрований зараз	Так, колись був зареєстрований	Відмовили в реєстрації	Ні, не реєструвався	Відмова
Стать:					
Чоловік (n=680)	4.7	12.4	6.6	74.9	1.5
Жінка (n=720)	4.6	9.6	5.0	78.8	2.1
Вік:					
18-23 роки (n=232)	1.7	4.7	7.8	85.8	0.0
24-29 років (n=195)	3.6	9.2	7.7	77.4	2.1
30-44 років (n=551)	8.0	15.1	4.9	70.2	1.8
45-59 років (n=302)	3.3	13.2	6.0	74.2	3.3
60+ років (n=120)	0.0	0.8	2.5	95.8	0.8

В Таблиці 3.4.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими родами.

Таблиця 3.4.2

Чи реєструвались ви в Державній службі зайнятості?

(% серед усіх респондентів)

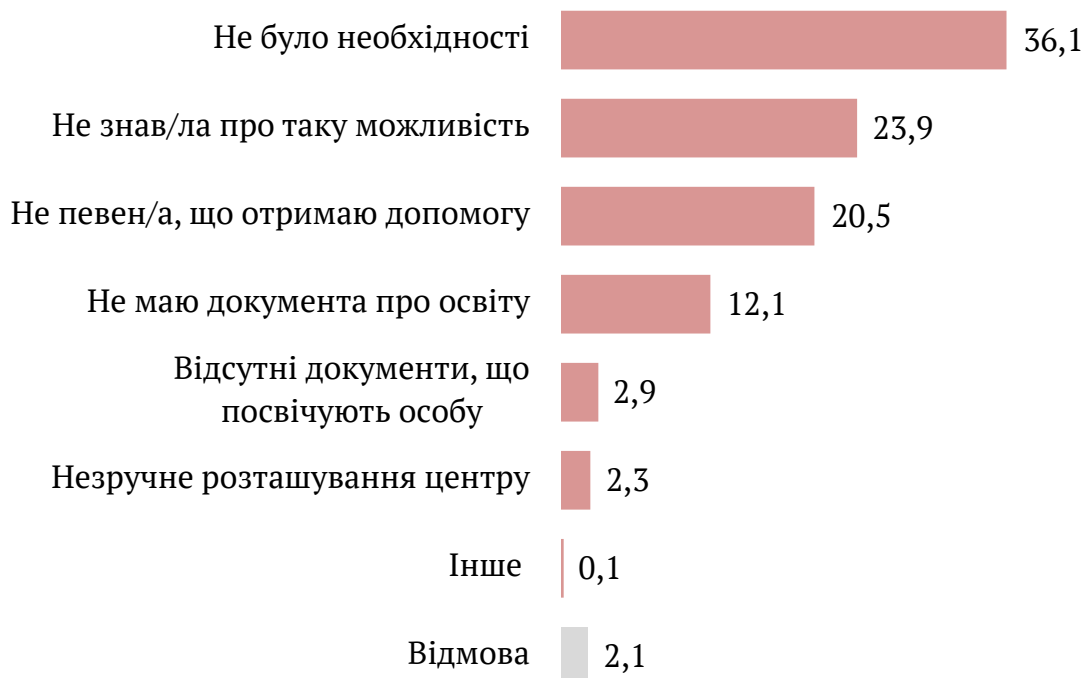
100% у рядку	Так, зареєстрований зараз	Так, колись був зареєстрований	Відмовили в реєстрації	Ні, не реєструвався	Відмова
Проживання:					
Компактне (n=942)	2.9	11.7	6.6	77.0	1.9
Дисперсне (n=444)	8.6	9.5	4.1	76.4	1.6
Регіон:					
Волинська (n=100)	2.0	8.0	13.0	74.0	3.0
Донецька (n=100)	2.0	5.0	2.0	84.0	7.0
Закарпатська (n=400)	0.5	13.3	11.0	73.5	1.8
Луганська (n=100)	10.0	0.0	3.0	84.0	3.0
Одеська (n=400)	0.3	2.5	0.8	96.0	0.5
Харківська (n=150)	0.0	7.3	9.3	82.7	0.7
Черкаська (n=150)	32.0	44.0	1.3	21.3	1.3

Респонденти, які ніколи не реєструвалися, найчастіше (36%) пояснювали це тим, що для них це не становило певної необхідності (Діаграма 3.4.2). Ще 24% говорили, що не знали про таку можливість, а 20.5% – не були впевнені, що отримають допомогу. Для 12% основною причиною була відсутність документів про освіту.

Діаграма 3.4.2

Що це були за складнощі? Одна відповідь.

(% серед респондентів, які ніколи не реєструвалися, n=1076)

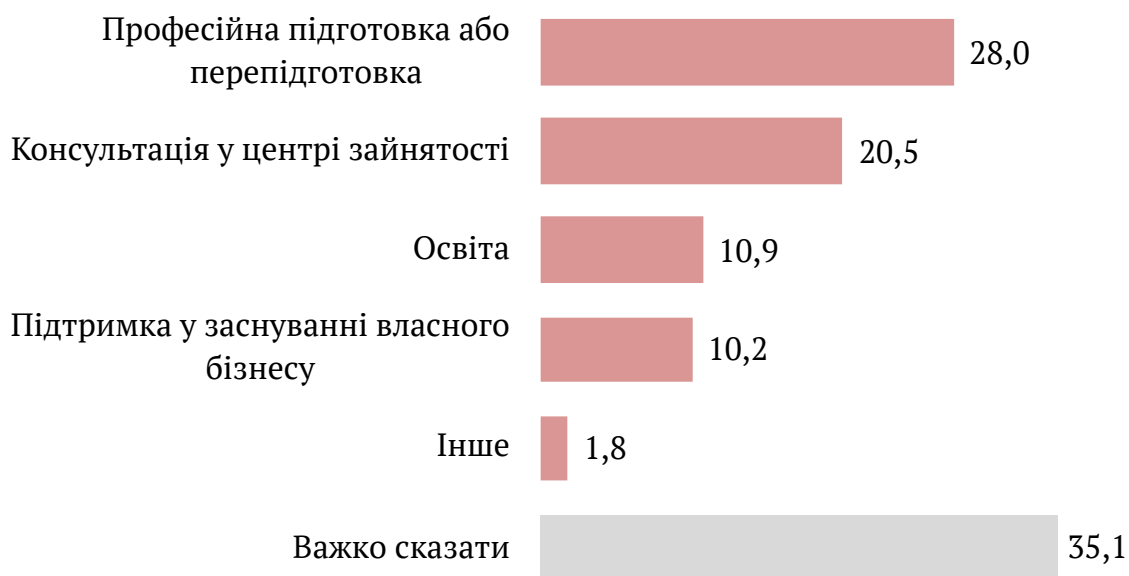
3.5 Підтримка в отриманні роботи / заснуванні бізнесу

65% респондентів назвали принаймні один формат підтримки в отриманні роботи, якому б вони віддали перевагу (Діаграма 3.5.1). Найбільше респондентів – 28% – говорили про професійну підготовку або перепідготовку, ще 20.5% – про консультацію в центрі зайнятості. Про освіту сказали 11% респондентів, про підтримку заснування власного бізнесу – 10%.

Діаграма 3.5.1

Якій підтримці в отриманні роботи Ви б надали перевагу?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

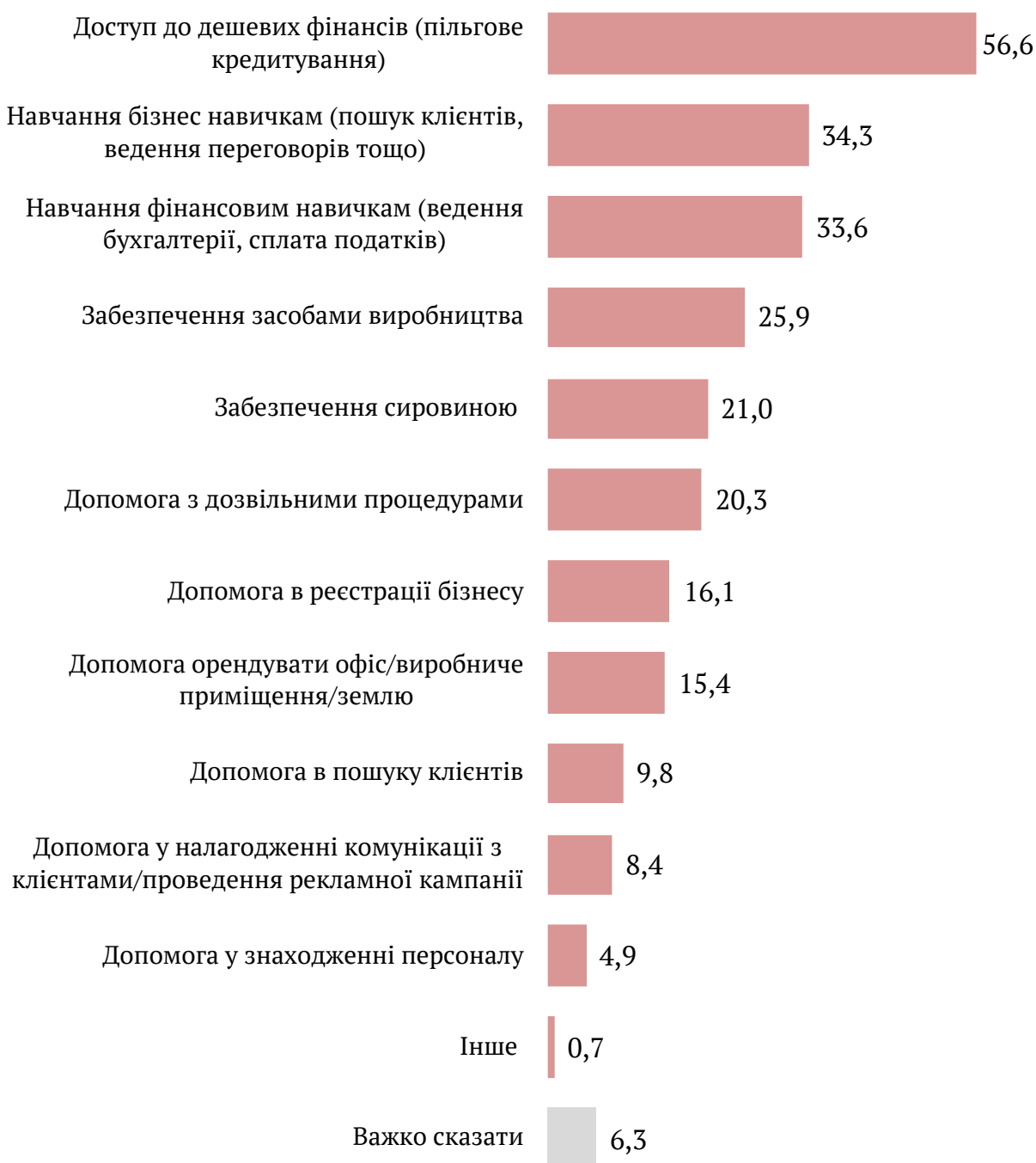

Серед тих, хто шукає підтримки заснування бізнесу, 57% хотіли б мати доступ до дешевих фінансів, по 34% – навчання бізнес-навичкам і фінансовим навичкам (Діаграма 3.5.2). По 20-26% таких респондентів хотіли б забезпечення засобами виробництва, забезпечення сировиною і допомогу з дозвільними процедурами. Інші формати допомоги називалися рідше.

Діаграма 3.5.2

Якої підтримки в заснуванні власного бізнесу ви потребуєте?

(% серед респондентів, які хотіли б підтримки в заснуванні власного бізнесу, n=143)

3.6 Бажаний варіант зайнятості

Серед респондентів немає консенсусу щодо бажаного варіанту зайнятості. Найчастіше респонденти говорили або про стабільну роботу навіть з низькою зарплатою (20%), або про нерегулярну зайнятість з можливістю розпоряджатися часом (20%), або про життя на соціальну допомогу (18%) (Діаграма 3.6.1). Хотіли б високого рівня життя ціною важкої праці – 13%. Ще 9% хотіли б працювати повний робочий день, навіть без свободи розпоряджатися своїм часом, а 8% віддали б перевагу вищому доходу, навіть негарантованому і нерегулярному.

Діаграма 3.6.1

Зараз я зачитаю вам різні варіанти зайнятості. Скажіть, будь ласка, який є найбільш бажаним для вас?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

В Таблиці 3.6.1 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах. Якщо серед чоловіків 11% хотіли б жити на соціальну допомогу, то серед жінок – 25%. Також з віком зростає частка тих, хто хотів би жити на соціальну допомогу: з 8% серед респондентів-ромів у віці 18-23 роки до 38% серед респондентів-ромів у віці 60 років і старше.

Таблиця 3.6.1

Зараз я зачитаю вам різні варіанти зайнятості. Скажіть, будь ласка, який є найбільш бажаним для вас?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Стабільна робота, безвідносно зарплати	Нерегулярна робота, вільний час	Життя на соціальну допомогу	Важка робота і вищий рівень життя	Робота повний робочий день	Вищий дохід, можна нерегулярно	Інше	Важко сказати
Стать:								
Чоловік (n=680)	20.9	17.4	11.0	17.2	12.2	12.8	0.9	7.6
Жінка (n=720)	19.4	21.8	24.9	8.6	6.3	4.2	0.7	14.2
Вік:								
18-23 роки (n=232)	25.4	20.3	8.2	13.4	9.9	12.5	1.7	8.6
24-29 років (n=195)	15.4	21.5	21.5	14.9	10.3	5.6	0.5	10.3
30-44 років (n=551)	21.2	20.1	14.7	13.4	10.5	8.3	0.9	10.7
45-59 років (n=302)	16.6	20.2	21.9	11.9	7.6	8.6	0.3	12.9
60+ років (n=120)	21.7	11.7	38.3	7.5	3.3	4.2	0.0	13.3

В Таблиці 3.6.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими родами.

Таблиця 3.6.2

Зараз я зачитаю вам різні варіанти зайнятості. Скажіть, будь ласка, який є найбільш бажаним для вас?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Стабільна робота, безвідносно зарплати	Нерегулярна робота, вільний час	Життя на соціальну допомогу	Важка робота і вищий рівень життя	Робота повний робочий день	Вищий дохід, можна нерегулярно	Інше	Важко сказати
Проживання:								
Компактне (n=942)	16.2	20.0	21.8	13.4	10.5	6.8	0.8	10.5
Дисперсне (n=444)	28.2	18.7	11.0	11.7	6.5	11.5	0.7	11.7
Регіон:								
Волинська (n=100)	29.0	9.0	5.0	20.0	3.0	5.0	0.0	29.0
Донецька (n=100)	11.0	6.0	6.0	34.0	10.0	6.0	1.0	26.0
Закарпатська (n=400)	15.0	17.3	29.3	11.5	15.3	2.8	0.0	9.0
Луганська (n=100)	4.0	7.0	11.0	8.0	11.0	14.0	7.0	38.0
Одеська (n=400)	41.5	22.5	10.5	12.8	4.3	6.3	0.8	1.5
Харківська (n=150)	4.0	46.7	12.0	8.0	4.7	23.3	0.0	1.3
Черкаська (n=150)	4.0	16.0	36.7	5.3	12.7	14.0	0.0	11.3

3.7 Необхідні якості для хорошої роботи

Топ-якостями для хорошої роботи респонденти-роми насамперед вважають хороші спеціалізовані знання (50% зараховують цю якість до топ-важливих) і хорошу загальну освіченість (42%) (Таблиця 3.7.1а-г). Далі йдуть комунікативні навички (29%), навички користування комп'ютером (26%), гарний зовнішній вигляд (20%), навички роботи в команді (20%).

Водночас, якщо говорити, які якості респонденти вважають в собі добре розвиненими, то змогли назвати хоча б одну – лише 52%. Найчастіше називалися комунікативні навички (27%), гарний зовнішній вигляд (13%), навички роботи в команді (12%). А хороші спеціалізовані знання вважають добре розвиненими у себе лише 8% респондентів, хорошу загальну освіченість – лише 6.5%.

Також 33% серед усіх респондентів вважають, що їм бракує насамперед хороших спеціалізованих знань, 19% – хорошої загальної освіченості, 13% – навичок користування комп'ютером (загалом, 66% респондентів назвали принаймні одну якість, якої, на їхню думку, їм бракує).

Крім цих якостей / навичок, 9% респондентів стверджують, що вони самі або члени родини володіють традиційним ремеслом. Серед тих, хто так стверджує, 66% практикують традиційне ремесло як випадкову роботу / підробіток, 30% – як самозайняті / сімейний бізнес.

Таблиця 3.7.1а-г

а. На вашу думку, які з наведених якостей є найбільш корисними для того, щоб знайти хорошу роботу? / б. А яка з наведених якостей є найбільш корисною для того, щоб знайти хорошу роботу? / в. Які з усіх цих якостей є добре розвинутими у вас? / г. Яких з наведених якостей бракує вам?

(% серед усіх респондентів)

% у стовпчику Для пунктів а, в, г респондент міг обрати декілька відповідей	а. Топ- необхідні якості	б. №1 якість	в. Розвинені	г. Бракує
Хороші спеціалізовані знання	50.2	25.4	7.8	33.1
Хороша загальна освіченість	41.8	11.4	6.5	19.2
Комунікативні навички	29.4	2.5	27.2	3.6
Навички користування комп'ютером	25.6	3.4	3.6	13.1
Гарний зовнішній вигляд	20.3	1.7	13.3	1.9
Навички роботи в команді	19.8	1.9	12.0	4.2
Честолюбство (амбіційність)	19.4	3.1	9.8	3.9
Знання іноземних мов	17.6	1.9	1.1	9.8
Технічні навички	16.9	5.4	1.8	5.4
Знання основ бізнесу	16.8	2.7	1.4	8.5
Інше	0.6	0.4	0.1	0.6
Важко сказати	24.9	40.4	48.2	33.9

На Діаграмі 3.7.1 наведені дані, які показують, який відсоток респондентів, які вважають важливою певну якість, при цьому вважають її розвинуеною у себе. Наприклад, **серед тих, хто вважає важливою якість хороших спеціалізованих знань, лише 12% вважають, що ця якість добре у них розвинена. У випадку загальної освіченості аналогічний показник – 12%. Водночас, серед тих, хто говорить про комунікативні навички, 59% вважають їх добре розвиненими у себе. У випадку інших навичок, серед тих, хто вважає їх важливими, не більше 39% вважають їх добре розвиненими у себе.**

Діаграма 3.7.1

% респондентів серед тих, хто вважає відповідну якість необхідною для хорошої роботи, які вважають, що ця якість у них добре розвинена

В Таблицях 3.7.2а-в дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 3.7.2а

На вашу думку, які з наведених якостей є найбільш корисними для того, щоб знайти хорошу роботу? Можливі декілька відповідей.

(% серед усіх респондентів)

% у рядку	Хороші спеціалізовані знання	Хороша загальна освіченість	Комунікативні навички	Навички користування комп'ютером	Гарний зовнішній вигляд	Навички роботи в команді	Честолюбство (амбіційність)	Знання іноземних мов	Технічні навички	Знання основ бізнесу	Інше	Важко сказати
Стать:												
Чоловік (n=680)	56.2	45.9	32.6	27.6	20.0	21.3	21.6	18.2	19.3	19.1	0.4	19.7
Жінка (n=720)	44.6	37.9	26.4	23.8	20.6	18.3	17.2	16.9	14.6	14.6	0.8	29.7
Вік:												
18-23 роки (n=232)	50.4	37.5	28.4	25.4	19.4	13.4	16.8	15.9	20.3	15.9	0.0	18.1
24-29 років (n=195)	52.3	35.4	32.3	26.7	19.5	19.5	18.5	13.3	15.4	16.4	0.5	23.6
30-44 років (n=551)	50.6	44.1	30.7	28.1	22.9	23.2	21.2	20.1	18.1	18.7	1.1	23.2
45-59 років (n=302)	48.3	44.0	28.1	24.2	21.5	19.5	21.5	17.9	16.6	18.5	0.7	28.8
60+ років (n=120)	49.2	44.2	24.2	16.7	8.3	17.5	11.7	15.0	7.5	5.8	0.0	37.5

Таблиця 3.7.2б

Які з усіх цих якостей є добре розвинутими у вас? Можливі декілька відповідей.

(% серед усіх респондентів)

% у рядку	Комунікативні навички	Гарний зовнішній вигляд	Навички роботи в команді	Честолюбство (амбіційність)	Хороші спеціалізовані знання	Хороша загальна освіченість	Навички користування комп'ютером	Технічні навички	Знання основ бізнесу	Знання іноземних мов	Інше	Важко сказати
Стать:												
Чоловік (n=680)	29.0	11.2	15.3	10.6	10.7	6.9	5.0	1.9	1.2	1.3	0.1	45.4
Жінка (n=720)	25.6	15.3	8.9	9.0	5.0	6.1	2.2	1.7	1.5	1.0	0.1	50.8
Вік:												
18-23 роки (n=232)	24.1	22.4	6.5	13.4	7.8	10.8	9.1	2.6	0.4	3.0	0.0	43.5
24-29 років (n=195)	25.6	13.8	11.8	11.3	10.3	6.2	4.1	2.6	1.0	0.5	0.0	44.6
30-44 років (n=551)	29.4	12.5	16.7	9.1	8.0	5.1	2.9	1.3	1.8	1.5	0.2	46.1
45-59 років (n=302)	26.5	10.9	9.6	9.3	7.6	7.3	1.3	2.3	1.3	0.0	0.0	52.0
60+ років (n=120)	27.5	4.2	7.5	5.0	3.3	3.3	0.8	0.0	1.7	0.0	0.8	63.3

Таблиця 3.7.2в

Яких з наведених якостей бракує вам? Можливі декілька відповідей.

(% серед усіх респондентів)

% у рядку	Хороші спеціалізовані знання	Хороша загальна освіченість	Навички користування комп'ютером	Знання іноземних мов	Знання основ бізнесу	Технічні навички	Навички роботи в команді	Честолюбство (амбіційність)	Комунікативні навички	Гарний зовнішній вигляд	Інше	Важко сказати
Стать:												
Чоловік (n=680)	33.5	19.3	13.4	11.3	10.3	6.5	3.5	4.0	4.4	2.1	1.0	28.2
Жінка (n=720)	32.8	19.2	12.8	8.3	6.8	4.4	4.9	3.8	2.9	1.7	0.3	39.2
Вік:												
18-23 роки (n=232)	31.9	14.7	8.6	11.2	12.9	6.0	6.5	4.7	4.7	0.4	0.0	26.7
24-29 років (n=195)	30.3	14.9	12.3	10.8	15.4	6.7	4.1	2.1	4.1	1.5	1.0	32.3
30-44 років (n=551)	37.4	23.6	15.2	9.3	6.5	5.3	3.6	4.2	4.0	2.4	1.1	32.7
45-59 років (n=302)	27.5	20.2	14.9	9.9	7.3	5.6	3.6	4.3	2.3	2.0	0.3	36.8
60+ років (n=120)	35.0	12.5	8.3	7.5	0.8	2.5	4.2	2.5	2.5	2.5	0.0	48.3

В Таблицях 3.7.3а-в дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими родами.

Таблиця 3.7.3а

На вашу думку, які з наведених якостей є найбільш корисними для того, щоб знайти хорошу роботу? Можливі декілька відповідей.

(% серед усіх респондентів)

% у рядку	Хороші спеціалізовані знання	Хороша загальна освіченість	Комунікативні навички	Навички користування комп'ютером	Гарний зовнішній вигляд	Навички роботи в команді	Честолюбство (амбіційність)	Знання іноземних мов	Технічні навички	Знання основ бізнесу	Інше	Важко сказати
Проживання:												
Компактне (n=942)	47.7	41.7	28.6	24.8	22.3	17.7	17.7	16.9	14.6	16.8	0.5	26.9
Дисперсне (n=444)	56.1	42.3	31.5	27.7	15.8	24.5	23.2	19.6	21.8	16.9	0.9	20.0
Регіон:												
Волинська (n=100)	18.0	28.0	3.0	5.0	5.0	5.0	0.0	6.0	3.0	4.0	1.0	59.0
Донецька (n=100)	52.0	38.0	28.0	22.0	12.0	11.0	17.0	3.0	10.0	17.0	2.0	13.0
Закарпатська (n=400)	46.0	32.5	22.5	15.3	13.5	10.8	6.3	1.5	9.5	13.3	0.3	39.0
Луганська (n=100)	31.0	64.0	50.0	57.0	67.0	29.0	59.0	25.0	34.0	25.0	0.0	5.0
Одеська (n=400)	41.0	27.8	22.8	10.3	6.5	17.3	15.8	7.3	11.0	9.8	0.0	27.0
Харківська (n=150)	84.0	58.7	43.3	45.3	29.3	32.7	22.0	57.3	33.3	29.3	0.7	2.7
Черкаська (n=150)	85.3	84.0	56.7	70.0	50.7	47.3	49.3	60.7	38.0	35.3	2.7	2.0

Таблиця 3.7.3б

Які з усіх цих якостей є добре розвинутими у вас? Можливі декілька відповідей.

(% серед усіх респондентів)

% у рядку	Комунікативні навички	Гарний зовнішній вигляд	Навички роботи в команді	Честолюбство (амбіційність)	Хороші спеціалізовані знання	Хороша загальна освіченість	Навички користування комп'ютером	Технічні навички	Знання основ бізнесу	Знання іноземних мов	Інше	Важко сказати
Проживання:												
Компактне (n=942)	24.4	15.0	8.3	9.2	6.7	5.6	3.3	1.4	1.6	0.8	0.2	51.8
Дисперсне (n=444)	33.8	9.9	20.3	11.0	9.9	8.6	4.3	2.7	0.9	1.8	0.0	39.6
Регіон:												
Волинська (n=100)	1.0	1.0	3.0	0.0	5.0	3.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	89.0
Донецька (n=100)	25.0	17.0	4.0	15.0	18.0	12.0	1.0	3.0	6.0	1.0	1.0	34.0
Закарпатська (n=400)	9.5	5.8	2.0	0.8	4.0	2.0	0.5	0.0	0.3	0.3	0.0	76.3
Луганська (n=100)	41.0	58.0	10.0	49.0	15.0	9.0	21.0	3.0	5.0	2.0	0.0	9.0
Одеська (n=400)	23.5	10.5	12.0	11.5	8.3	9.5	4.5	3.3	0.8	1.0	0.0	44.8
Харківська (n=150)	54.7	24.7	16.7	12.0	14.7	8.7	4.7	4.0	0.0	4.0	0.7	16.0
Черкаська (n=150)	66.7	5.3	46.7	4.0	0.0	5.3	0.7	0.0	2.7	1.3	0.0	23.3

Таблиця 3.7.3в

Яких з наведених якостей бракує вам? Можливі декілька відповідей.

(% серед усіх респондентів)

% у рядку	Хороші спеціалізовані знання	Хороша загальна освіченість	Навички користування комп'ютером	Знання іноземних мов	Знання основ бізнесу	Технічні навички	Навички роботи в команді	Честолюбство (амбіційність)	Комунікативні навички	Гарний зовнішній вигляд	Інше	Важко сказати
Проживання:												
Компактне (n=942)	31.2	18.4	12.1	8.2	7.0	4.7	3.0	3.1	2.4	2.1	0.3	37.4
Дисперсне (n=444)	38.3	21.6	15.3	13.5	11.7	7.0	7.0	5.6	6.1	1.4	1.4	25.0
Регіон:												
Волинська (n=100)	3.0	7.0	1.0	1.0	1.0	0.0	3.0	1.0	2.0	1.0	2.0	86.0
Донецька (n=100)	31.0	22.0	8.0	4.0	14.0	1.0	7.0	6.0	5.0	4.0	3.0	32.0
Закарпатська (n=400)	16.8	11.5	5.5	0.3	5.3	3.5	3.3	2.0	4.0	1.3	0.0	47.8
Луганська (n=100)	11.0	51.0	29.0	19.0	14.0	17.0	4.0	1.0	3.0	1.0	0.0	24.0
Одеська (n=400)	32.5	10.0	5.8	8.0	9.0	4.8	5.8	7.3	3.5	3.3	0.0	32.0
Харківська (n=150)	62.7	11.3	14.7	30.0	17.3	6.0	1.3	5.3	0.7	0.7	0.0	6.0
Черкаська (n=150)	85.3	57.3	52.0	23.3	4.7	10.7	4.7	0.7	6.7	0.7	2.7	2.7

РОЗДІЛ IV. ВИПАДКИ ДИСКРИМІНАЦІЇ

4.1 Досвід окремих ситуацій під час пошуку роботи

Кожен четвертий респондент-ром, який коли-небудь мав досвід пошуку роботи (27%), стверджує, що під час співбесід були ситуації, коли у них уточнювали національність (Діаграма 4.1.1).

Діаграма 4.1.1

Скажіть, будь ласка, чи траплялося з вами що-небудь з наступного під час пошуку роботи? Можливі декілька відповідей.

(% серед респондентів, які мали досвід пошуку роботи коли-небудь, n=776)

Водночас, 41% респондентів, які мали коли-небудь досвід пошуку роботи, стверджують, що їм відмовляли в прийнятті на роботу через їхню національність (Діаграма 4.1.2а-б). Серед таких респондентів 62% вважають так, тому що у них склалося таке враження. Ще 43% говорять, що їм про це повідомив роботодавець / його представники, а 11% – що їм про це повідомили в агенції з найму персоналу.

Діаграма 4.1.2а-б

а. Чи відмовляли вам коли-небудь у прийнятті на роботу через те, що ви ром?
/ б. Чому ви вважаєте, що це пов'язано з тим, що ви ром? Можливі декілька
відповідей.

(% серед респондентів, які мали досвід пошуку роботи коли-небудь, n=776 / % серед тих, хто відповів «так»)

В Таблиці 4.1.1 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 4.1.1

Досвід дискримінації під час пошуку роботи
(% серед респондентів, які мали досвід пошуку роботи коли-небудь)

% у рядку	% стверджують, що їх запитували про національність	% стверджують, що відмовили через національність
Стать:		
Чоловік (n=526)	28.3	46.2
Жінка (n=250)	23.6	29.2
Вік:		
18-23 роки (n=130)	23.1	32.3
24-29 років (n=95)	30.5	43.2
30-44 років (n=327)	29.7	45.0
45-59 років (n=166)	28.9	45.2
60+ років (n=58)	6.9	19.0

В Таблиці 4.1.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими ромами.

Таблиця 4.1.2

Досвід дискримінації під час пошуку роботи

(% серед респондентів, які мали досвід пошуку роботи коли-небудь)

100% у рядку	% стверджують, що їх запитували про національність	% стверджують, що відмовили через національність
Проживання:		
Компактне (n=504)	27.0	48.4
Дисперсне (n=262)	26.3	26.0
Регіон:		
Волинська (n=63)	41.3	55.6
Донецька (n=64)	17.2	59.4
Закарпатська (n=220)	34.5	60.5
Луганська (n=57)	5.3	40.4
Одеська (n=245)	15.5	8.6
Харківська (n=70)	35.7	55.7
Черкаська (n=57)	50.9	47.4

4.2 Досвід окремих ситуацій на роботі

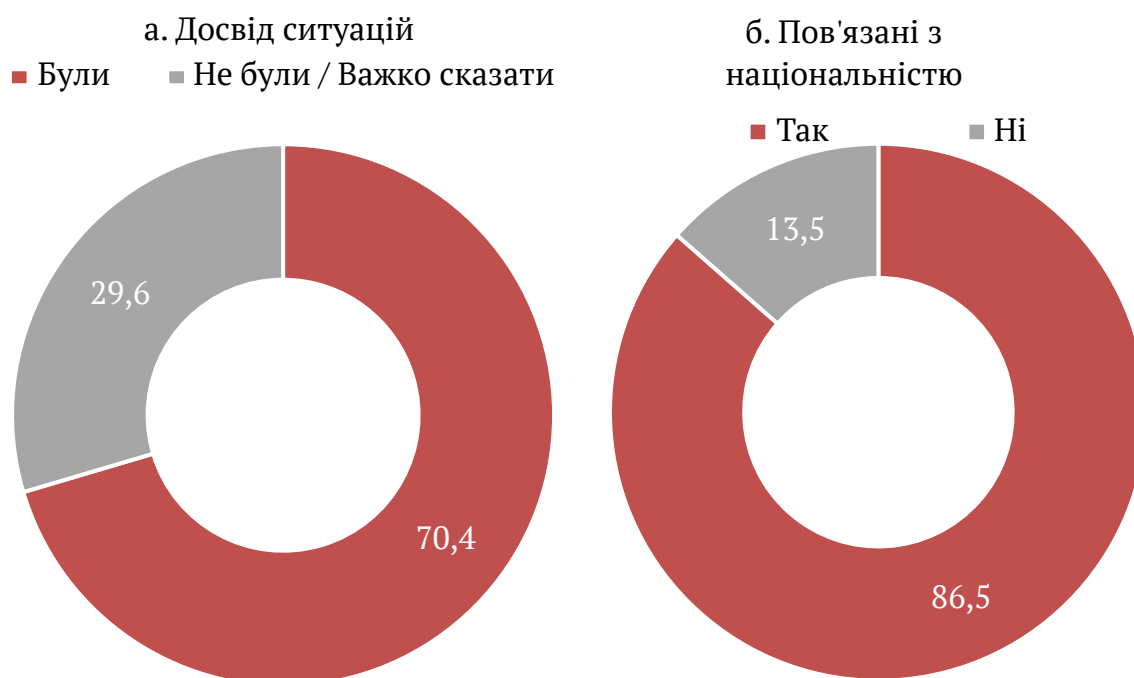
Серед тих, хто коли-небудь мав досвід роботи в колективі, **70%** мали такі ситуації, як насторожене або прискіпливе ставлення, суперечки, призначення нижчої зарплати, ніж колегами тощо (Таблиця 4.2.1). Водночас, серед тих, хто досвід таких ситуацій, **86,5%** стверджують, що принаймні деякі з них були через національність. У перерахунку, **серед тих, хто коли-небудь працював у колективі, 61% мали досвід упереджених / конфліктних / проблемних ситуацій через свою національність.**

Таблиця 4.2.1

а. Скажіть, будь ласка, чи траплялося з вами що-небудь з наступного* під час роботи? / б. Чи ви вважаєте, що будь-що з названого вами пов'язано з тим, що ви ром?

(% серед респондентів, які коли-небудь працювали в колективі, n=693 /
% серед тих, хто мав досвід яких-небудь ситуацій)

** Респонденту показувався список з 27 можливих ситуацій, як-от насторожене або прискіпливе ставлення, суперечки, призначення нижчої зарплати, ніж колегами тощо. Але в жодній ситуації прямо не зазначалося посилення на національність.*

В Таблиці 4.2.1 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 4.2.1

Досвід дискримінації на роботі

(% серед респондентів, які коли-небудь працювали в колективі / % серед тих, хто мав досвід яких-небудь ситуацій)

% у рядку	% мали окремі проблемні ситуації на роботі	% стверджують, що вони були через національність	Загалом % серед усіх, хто працював у колективі, які мали проблемні ситуації через національність
Стать:			
Чоловік (n=488)	76.4	87.1	66.6
Жінка (n=205)	56.1	84.3	47.3
Вік:			
18-23 роки (n=92)	67.4	80.6	54.3
24-29 років (n=90)	66.7	86.7	57.8
30-44 років (n=307)	75.2	90.5	68.1
45-59 років (n=165)	70.3	81.9	57.6
60+ років (n=39)	48.7	84.2	41.0

В Таблиці 4.2.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими ромами.

Таблиця 4.2.2

Досвід дискримінації на роботі

(% серед респондентів, які коли-небудь працювали в колективі / % серед тих, хто мав досвід яких-небудь ситуацій)

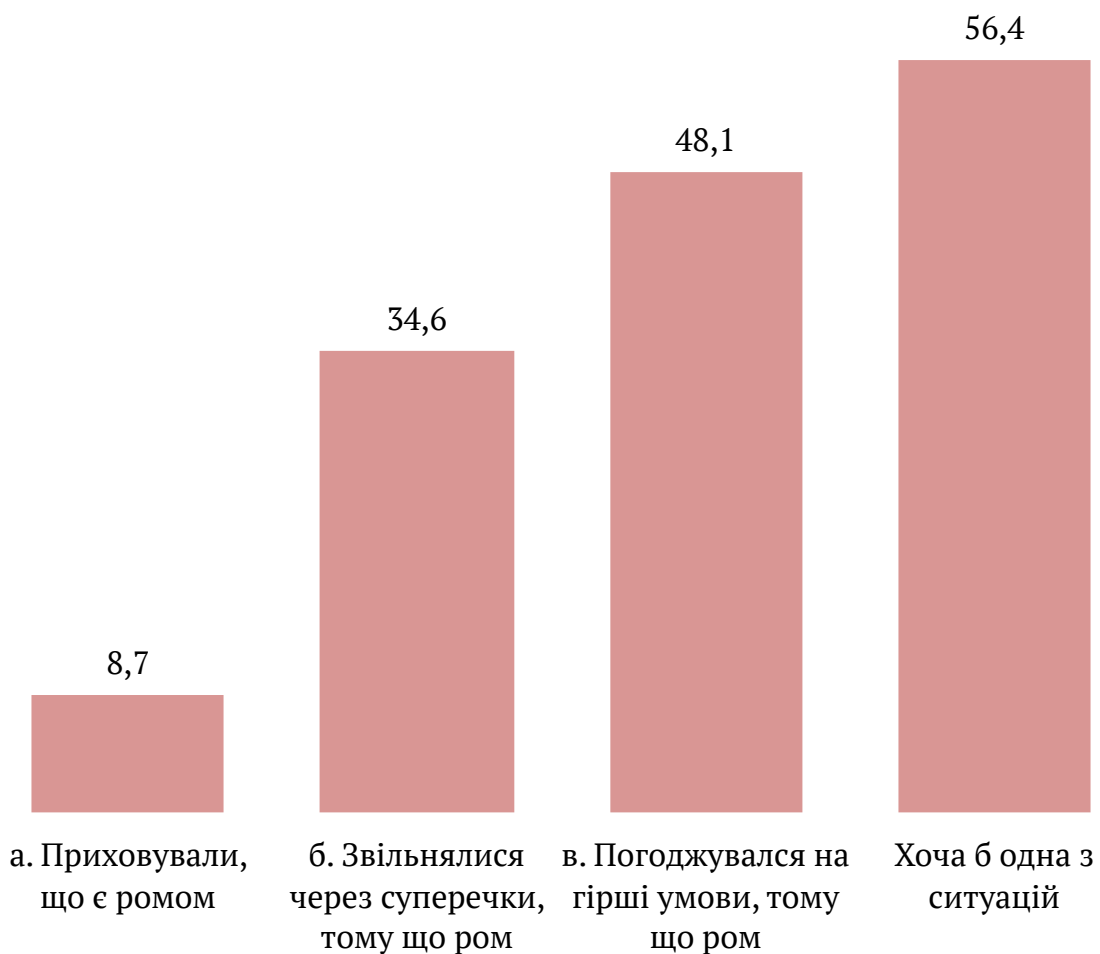
% у рядку	% мали окремі проблемні ситуації на роботі	% стверджують, що вони були через національність	Загалом % серед усіх, хто працював у колективі, які мали проблемні ситуації через національність
Проживання:			
Компактне (n=465)	69.7	90.7	63.2
Дисперсне (n=215)	71.2	77.1	54.9
Регіон:			
Волинська (n=86)	66.3	78.9	52.3
Донецька (n=62)	66.1	82.9	54.8
Закарпатська (n=187)	88.8	96.4	85.6
Луганська (n=45)	37.8	70.6	26.7
Одеська (n=179)	69.3	73.4	50.8
Харківська (n=64)	54.7	100.0	54.7
Черкаська (n=70)	68.6	93.8	64.3

Крім розглянутих вище ситуацій, 9% тих, хто коли-небудь працювали в колективі, приховували на роботі, що є ромом, 35% – мали суперечки через національність, що призводило до звільнення, а 48% – погоджувалися на гірші умови праці (Діаграма 4.2.2а-в). **Більше половини респондентів-ромів, які працювали коли-небудь в колективі (56%), мали досвід приховування національності / звільнення через неї / погодження на гірші умови.**

Діаграма 4.2.2а-в

а. Скажіть, будь ласка чи доводилось вам коли-небудь на роботі приховувати те, що ви ром? / б. Скажіть, будь ласка чи доводилось вам коли-небудь звільнитися з роботи через суперечки, викликані тим, що ви ром? / в. Скажіть, будь ласка чи доводилось вам коли-небудь погоджуватися на гірші умови праці (незручні зміни, переведення в незручно розташований підрозділ, переведення на посаду з меншою зарплатнею, тощо) через суперечки, викликані тим, що ви ром?

(% серед респондентів, які коли-небудь працювали в колективі, які відповіли «так»)

В Таблиці 4.2.3 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 4.2.3

Досвід приховування національності на роботі / звільнення через неї / погодження на гірші умови

(% серед респондентів, які коли-небудь працювали в колективі, які відповіли «так»)

% у рядку	% приховували	% звільнялися	% погоджувалися на гірші умови	% хоча б одна ситуація
Стать:				
Чоловік (n=488)	6.6	37.3	53.9	60.2
Жінка (n=205)	13.7	28.3	34.1	47.3
Вік:				
18-23 роки (n=92)	7.6	43.5	46.7	62.0
24-29 років (n=90)	8.9	27.8	42.2	47.8
30-44 років (n=307)	10.7	36.8	56.0	63.8
45-59 років (n=165)	7.3	33.3	41.8	50.9
60+ років (n=39)	0.0	17.9	28.2	28.2

В Таблиці 4.2.4 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими родами.

Таблиця 4.2.4

Досвід приховування національності на роботі / звільнення через неї / погодження на гірші умови

(% серед респондентів, які коли-небудь працювали в колективі)

% у рядку	% приховували	% звільнялися	% погоджувалися на гірші умови	% хоча б одна ситуація
Проживання:				
Компактне (n=465)	6.2	38.7	51.0	57.2
Дисперсне (n=215)	13.5	24.7	40.9	54.0
Регіон:				
Волинська (n=86)	31.4	52.3	44.2	79.1
Донецька (n=62)	0.0	8.1	29.0	33.9
Закарпатська (n=187)	3.7	72.2	80.2	87.7
Луганська (n=45)	0.0	2.2	4.4	6.7
Одеська (n=179)	5.0	20.1	41.9	44.7
Харківська (n=64)	3.1	10.9	17.2	20.3
Черкаська (n=70)	21.4	15.7	55.7	60.0

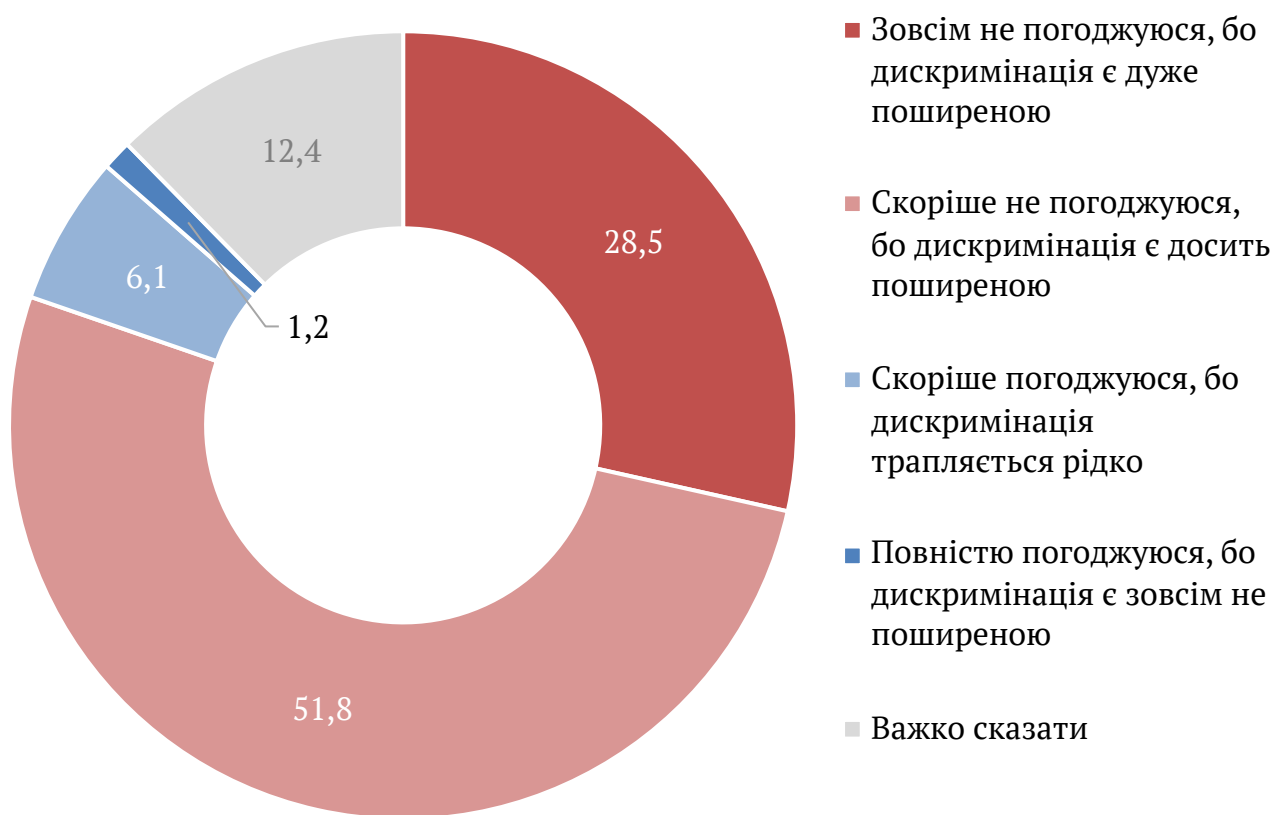
4.3 Оцінка поширеності дискримінації ромів на ринку праці

80% респондентів вважають, що на ринку праці в Україні дискримінація ромів є поширеною, вважають, що непоширена – лише 7% (Таблиця 4.3.1).

Таблиця 4.2.1

Існує думка, що дискримінація ромів за етнічною ознакою є не дуже поширеною на ринку праці України (під час найму та безпосередньо на роботі). Скажіть, будь ласка, чи погоджуєтесь з цим твердженням?

(% серед усіх респондентів, n=1400)

В Таблиці 4.3.1 дані розглядаються у гендерному і віковому вимірах.

Таблиця 4.3.1

Існує думка, що дискримінація ромів за етнічною ознакою є не дуже поширеною на ринку праці України (під час найму та безпосередньо на роботі). Скажіть, будь ласка, чи погоджуєтесь з цим твердженням?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Зовсім не погоджуюся, бо дискримінація є дуже поширеною	Скоріше не погоджуюся, бо дискримінація є досить поширеною	Скоріше погоджуюся, бо дискримінація трапляється рідко	Повністю погоджуюся, бо дискримінація є зовсім не поширеною	Важко сказати
Стать:					
Чоловік (n=680)	30.0	54.0	6.9	0.9	8.2
Жінка (n=720)	27.1	49.7	5.4	1.5	16.3
Вік:					
18-23 роки (n=232)	23.7	54.3	7.8	0.9	13.4
24-29 років (n=195)	27.2	48.7	5.6	1.5	16.9
30-44 років (n=551)	29.6	52.6	6.2	1.1	10.5
45-59 років (n=302)	29.1	50.7	5.6	1.3	13.2
60+ років (n=120)	33.3	50.8	5.0	1.7	9.2

В Таблиці 4.3.2 дані наводяться для респондентів з окремих регіонів, а також у розрізі компактного / дисперсного проживання з іншими ромами.

Таблиця 4.3.2

Існує думка, що дискримінація ромів за етнічною ознакою є не дуже поширеною на ринку праці України (під час найму та безпосередньо на роботі). Скажіть, будь ласка, чи погоджуєтесь з цим твердженням?

(% серед усіх респондентів)

100% у рядку	Зовсім не погоджуюся, бо дискримінація є дуже поширеною	Скоріше не погоджуюся, бо дискримінація є досить поширеною	Скоріше погоджуюся, бо дискримінація трапляється рідко	Повністю погоджуюся, бо дискримінація є зовсім не поширеною	Важко сказати
Проживання:					
Компактне (n=942)	31.3	47.3	7.0	1.2	13.2
Дисперсне (n=444)	21.4	61.9	4.5	1.4	10.8
Регіон:					
Волинська (n=100)	43.0	15.0	2.0	3.0	37.0
Донецька (n=100)	50.0	44.0	0.0	0.0	6.0
Закарпатська (n=400)	40.3	32.5	7.0	0.0	20.3
Луганська (n=100)	15.0	58.0	9.0	6.0	12.0
Одеська (n=400)	18.3	73.8	5.0	0.0	3.0
Харківська (n=150)	22.0	64.7	6.7	1.3	5.3
Черкаська (n=150)	16.0	57.3	11.3	4.0	11.3

Причому, серед тих, хто бачить дискримінацію на ринку праці, переважна більшість вважає, що дискримінація поширена на всіх рівнях: від 63% у випадку Державної служби зайнятості до 87% у випадку безпосереднього керівництва (Діаграма 4.3.2).

Діаграма 4.3.2

Як ви вважаєте, чи є поширеною або непоширеною дискримінація ромів на таких рівнях ... ?

(% серед тих, хто вважає поширеною дискримінацію ромів на ринку праці в Україні, n=1124)

